

PASAULES
LIELĀKĀ
MĀCĪBU
STUNDA

KATRAM ŠĶĪVIM SAVS STĀSTS!

STARPTAUTISKĀ IZGLĪTĪBAS AKCIJA
„PASAULES LIELĀKĀ MĀCĪBU STUNDA” LATVIJĀ 2017

KATRAM ŠĶĪVIM SAVS STĀSTS

Starptautiskā izglītības akcija „Pasaules lielākā mācību stunda” Latvijā 2017

Izdevuma sagatavotājs:

© UNESCO Latvijas Nacionālā komisija

Dizains, makets: Vanda Voiciša

Zīmējumi – *margreet de heer*

Apraksti par akcijas „Pasaules lielākā mācību stunda” norisi
Latvijā balstīti uz institūciju iesūtīto informāciju.

Ja nav norādīts citādi, par vizuālā materiāla autoriem tiek uzskatīti un/ vai
atbildību nes attiecīgās informācijas iesūtītājinstitūcija:

Brocēnu vidusskola, Daugavpils Vienības pamatskola, Daugmales pamatskola,
Jaunmārupes pamatskola, Jelgavas Valsts ģimnāzija, Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums,
Olaines 2. vidusskola, Rīgas Hanzas vidusskola, Rīgas Valsts 2. ģimnāzija, Zemgales vidusskola.

KATRAM ŠĶĪVIM SAVS STĀSTS!

STARPTAUTISKĀ IZGLĪTĪBAS AKCIJA
„PASAULES LIELĀKĀ MĀCĪBU STUNDA” LATVIJĀ 2017

PASAULES
LIELĀKĀ
MĀCĪBU
STUNDA

SATURS

PASAULES LIELĀKĀ MĀCĪBU STUNDA LATVIJĀ PASAULĒ	7
PASAULES LIELĀKĀ MĀCĪBU STUNDA 2017	9
Mans šķīvis – mana atbildība	10
Ēd veselīgi – godīga tirdzniecība	12
Katram šķīvim savs stāsts	14
Veselība un labs uzturs. Ārstniecības augi	16
The Right Use of Food Can End Hunger – Pareiza ēdiena izvēle var mazināt badu”	19
Cik maksā šķīvis boršča?	21
Tūrisma datu korelācija	23
Katram šķīvim savs stāsts, Pārtikas izniekošana, Veselīga ēdiena gatavošana	26
Ēšanas tradīciju ģeogrāfija pasaulē	29
No atkritumiem līdz gaismai	31
PASAULES LIELĀKĀ MĀCĪBU STUNDA „KATRAM ŠĶĪVIM SAVS STĀSTS”	33
WORLD’S LARGEST LESSON IN LATVIA 2017	47

PASAULES
LIELĀKĀ
MĀCĪBU
STUNDA

PASAULES LIELĀKĀ MĀCĪBU STUNDA LATVIJĀ PASAULĒ

Pasaules lielākā mācību stunda ir starptautiska izglītības akcija, kas ik septembrī norisinās izglītības un kultūras iestādēs visā pasaulē. Akcija atzīmē 2015. gada 25. septembrī – dienu, kad 193 valstis ANO Ģenerālajā asamblejā pieņēma rezolūciju „Mūsu pasaules pārveidošana: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam”, kas ietver 17 ilgtspējīgas attīstības mērķus.

Pasaules lielākās mācību stundas mērķis ir veicināt katra bērna, jaunieša, pieaugušā izpratni par 17 ilgtspējīgas attīstības mērķiem un aicināt ikvienu iesaistīties to sasniegšanā. Izglītības akcijas ietvaros tiek izstrādāti mācību stundu plāni, rīkotas interaktīvas nodarbības, pārgājieni, koncerti, tirdziņi u.c. pasākumi, kas veicina atbildīgu attieksmi pret kultūras un dabas resursiem, sekmē pilsonisko līdzdalību un ikviena iesaistīšanos iekļaujošās sabiedrības un ilgtspējīgas ekonomikas veidošanā.

Pasaules lielākā mācību stunda ir daļa no kampaņas Projekts – Ikviens (Project Everyone), ko atbalsta UNICEF, UNESCO u.c. ANO aģentūras.

Pasaules lielāko mācību stundu Latvijā organizē UNESCO Latvijas Nacionālā komisija, to atbalsta Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrija, kā arī nevalstiskās organizācijas, tostarp LAPAS – Latvijas platforma attīstības sadarbībai, LAPSA – Latvijas Augstskolu pedagogu sadarbības asociācija, Vides izglītības fonda Ekoskolu programma u.c.

Akcija Latvijā norisinājās jau trešo gadu. Ar Latvijā izstrādātajiem akcijas materiāliem var iepazīties mājaslapā

 www.skolas.unesco.lv/lv/pasaules-lielaka-stunda

Jaunumiem var sekot līdzi Facebook lapā

 [www.facebook.com/
PasaulesLielakaMacibuStunda](https://www.facebook.com/PasaulesLielakaMacibuStunda)

PASAULES
LIELĀKĀ
MĀCĪBU
STUNDA

PASAULES LIELĀKĀ MĀCĪBU STUNDA 2017

2017. gadā Pasaules lielākās mācību stundas vadmotīvs bija **ilgtspējīgs pārtikas patēriņš un veselīgs dzīvesveids**. Akcijas dalībnieki piedalījās gan organizatoru izstrādātajā pārtikas projektā „Katram šķīvim savs stāsts”, gan paši veidoja un īstenoja inovatīvus mācību stundu, nodarbību, semināru, lekciju un citu pasākumu plānus, kas veltīti kādam no 17 ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem.

Kopumā akcijā Latvijā 2017. gadā iesaistījās 51 izglītības iestāde, skolotāji sagatavoja 111 mācību stundu vai nodarbību plānus, iesaistot 2925 bērnus, jauniešus, pieaugušos ilgtspējīgas attīstības mērķu iepazīšanā.

Akcijā Latvijā 2017. gadā piedalījās šādas izglītības iestādes:

Alūksnes pirmsskolas izglītības iestāde „Sprīdītis”, Amatas pamatskola, Ābeļu pamatskola, Brocēnu vidusskola, Cēsu pilsētas Pastariņa sākumskola, Cēsu Pilsētas vidusskola, Daugavpils 10. vidusskola, Daugavpils 11. pamatskola, Daugavpils 12. vidusskola, Daugavpils Krievu vidusskola – licejs, Daugavpils 7. pirmsskolas izglītības iestāde, Daugavpils 13. pirmsskolas izglītības iestāde, Daugavpils Saskaņas pamatskola, Daugavpils Vienības pamatskola, Daugmales pamatskola, Jaunmārupes pamatskola, Jelgavas Amatu vidusskola, Jelgavas Valsts ģimnāzija, Jūrmalas pirmsskolas izglītības iestāde „Zvaniņš”, Kuldīgas Centra vidusskola, Laurenču sākumskola, Liepājas A. Puškina 2. vidusskola, Lubānas vidusskola, Madonas pilsētas vidusskola, Mālpils internātpamatskola, Olaines 1. vidusskola, Olaines 2. vidusskola, Ozolnieku vidusskola, Pelču speciālā internātpamatskola – attīstības centrs, PIKC „Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums”, Pļaviņu novada ģimnāzija, Preiļu Brīvā skola, Priekules vidusskola, privātā vidusskola „Patnis”, Remtes pamatskola, Riebiņu vidusskola, Rīgas Hanzas vidusskola, Rīgas 74. vidusskola, Rīgas Valda Avotiņa pamatskola – attīstības centrs, Rīgas Valsts 2. ģimnāzija, Robežnieku pamatskola, Salacgrīvas vidusskola, Salaspils novada pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāde „Atvasīte”, Sesavas pamatskola, Slokas pamatskola, Vecumnieku vidusskola, Vilces pamatskola, Zemgales vidusskola, Valsts SIA „Rīgas Tūrisma un radošo industriju tehnikums”, Tukuma 2. vidusskola, Grobiņas vidusskola.

Publikācijas turpinājumā izcelti 10 veiksmīgākie mācību stundu piemēri un citi akcijas laikā izstrādātie materiāli.

MANS ŠĶĪVIS – MANA ATBILDĪBA

Brocēnu vidusskola / Autore: Daiga Barančane

 <https://www.facebook.com/PasaulesLielakaMacibuStunda/posts/1588419554550769>

 <https://www.youtube.com/watch?v=Y5elauOW2l0>

Brocēnu vidusskolas 8.a klase piedalījās Pasaules lielākajā mācību stundā, papildinot piedāvātās nodarbības gaitu ar savām aktivitātēm. Stundā „Mans šķīvis – mana atbildība” tika kopskatītas ģeogrāfijas, angļu valodas un sociālo zinību tēmas. Skolēni iepazinās ar pakistāniešu jaunietai **Malalas Jusafzai** stāstu, kura cīnās par meiteņu tiesībām uz izglītību.

Taču galvenais mērķis bija pievērst uzmanību tam, ko paši ēd skolas pusdienās, cik atbildīgi izvēlas ēdienu. Skolēni tikās ar SIA „Brocēnu ceļš” Ēdināšanas nodaļas vadītāju Zigmundu Isadu, kas atbildēja uz skolēnu sagatavotajiem jautājumiem, piemēram, kur izejvielas ir ražotas, kā ēdiens tiek pagatavots, kas ar pārtiku notiek, ja tā nonāk atkritumos u.c.

Nodarbība izdevās interesanta, jo katrs izvērtēja gan savu šķīvi, gan dalījās ar secinājumiem grupā, kā arī apsprieda līdz šim nezināto par skolas ēdnīcas darbu. Tika veiktas apņemšanās par savu tālāko rīcību.

Nodarbības apraksts			
Nodarbības nosaukums: Projekta „Katram šķīvim savs stāsts” ietvaros stunda „Mans šķīvis – mana atbildība”			
Nodarbības mērķis: Starpdisciplināras nodarbības veidā palīdzēt skolēniem ieraudzīt sasaisti starp globālo mērķu izpildi un savu dzīvi, izvērtēt ikdienā patērēto pārtiku un mainīt savus paradumus tā, lai tie sekmētu ilgtspējīgu planētas attīstību.		Nodarbības uzdevumi / sasniedzamie rezultāti: <ul style="list-style-type: none"> Iepazīties ar ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem. Izprast, ka pastāv atšķirības starp dažādu valstu nodrošinātību ar pārtiku, dzeramo ūdeni. Analizēt savu ikdienas pārtikas patēriņu, izvēli skolas pusdienu laikā. Grupās izveidot intervijas jautājumus Ēdināšanas nodaļas vadītājam par ēdināšanu skolā. Apkopot secinājumus par iegūto informāciju un saviem paradumiem. Uzrakstīt angļu valodā savas sajūtas par apgūstamo tēmu. Veikt apņemšanos par savu ēšanas paradumu maiņu. <p>Skolēni atbildīgāk izvērtē pārtikas patēriņu gan vietējā, gan globālā mērogā, izprot skolas pusdienu nozīmi un atšķirīgās iespējas dažādu valstu kontekstā.</p>	
Mērķauditorija: 8. klase	Mācību priekšmets (ja attiecināms): ģeogrāfija, sociālās zinības, angļu valoda	Saistība ar Ilgtspējīgas attīstības mērķiem: 12. Atbildīgs patēriņš 10. Nevienlīdzības samazināšana starp valstīm un to iekšienē 3. Laba veselība	Saistība ar UNESCO pasaules mantojumu: Atgādnēs par latviskiem ēdieniem
Nodarbības gaita			
Ilgums: kopā 100’	Ko dara nodarbības dalībnieki? Pasaules lielākās mācību stundas laikā skolēni iepazīstas ar ilgtspējīgas attīstības mērķiem, vispirms izsakot savu viedokli par mērķu izvirzīšanu. Balstoties uz to, ka tēma tiek sasaistīta ar Eirāzijas ģeogrāfiju, skolēni, noskatoties videomateriālu par Pasaules lielāko mācību stundu, tiek iepazīstināti ar materiālu par Malalu Jusafzai, kas ir pakistāniešu jaunie, kura cīnās par meiteņu tiesībām uz izglītību. Saistībā ar to tiek pārrunāti dažādie valstu attīstības līmeņi, kas ietekmē ģimeņu dzīvesveidu, pārtiku utt. Skolēni analizē „Pārtika un globālie mērķi” video. Katra skolēnu grupa sagatavo intervijas jautājumus par ēdināšanu Brocēnu vidusskolā. Pusdienu pārtraukumā skolēni fotografē savu pusdienu ēdienu izvēli, arī to, kas paliek uz šķīvja pēc ēšanas, veic novērojumus. Skolēni tiek ar novada pašvaldības kapitālsabiedrības SIA „Brocēnu Ceļš” ēdināšanas nodaļas vadītāju Zigmundu Isadu. Katras grupas skolēni uzdod jautājumus par doto tēmu. Tie ietver informāciju par pārtikas produktu iegādi, produktu izcelsmes vietām, piegādi, iepakojumu, PVD prasībām, derīguma termiņiem, veselīgu uzturu, konkrētiem pārtikas produktiem, pagatavošanu, tradicionālām receptēm, biznesa izdevīgumu, ienākumiem un zaudējumiem, programmu Skolas auglis, pārtikas atlikumiem un tml. Tiek uzklusiti vadītāja ieteikumi. Skolēni veic sava pusdienu šķīvja analīzi, atbildot uz dotajiem jautājumiem, izvērtē savu ēdienkarti. Veic apņemšanos. Katra grupa uzstājas ar prezentāciju un iepazīstina klasi ar saviem secinājumiem. Tiek pārrunātas veicamās aktivitātes resursu taupīšanā. Noslēgumā angļu valodas stundas laikā vēlreiz tiek aktualizēta nodarbības tēma un katrs skolēns uzraksta atbilstoši stundas tēmai „Feelings” (izmantojot tēmā dotos vārdiņus) vismaz 5 teikumus, kas atspoguļo viņa sajūtas par dzirdēto, redzēto, izprasto.		Nepieciešamie resursi: Darba lapas no projekta „Katram šķīvim savs stāsts”. Plakāti, kas izskaidro jēdzienus – mērķis, ilgtspējīgs, attīstība. Papildinformācija par UNESCO vēstnesi Malalu Jusafzai. Materiāli rakstīšanai un zīmēšanai. Angļu valodas vārdnīcas.
Nodarbība notika vai notiks			
Datums: 5.10.2017	Vieta: Brocēnu vidusskola	Vai informācija pieejama internetā? https://www.facebook.com/brocenu.vidusskola	Kopējais dalībnieku skaits: 18
Autorei: Daiga Barančane		Sadarbības institūcijas: Brocēnu novada pašvaldības kapitālsabiedrība SIA „Brocēnu Ceļš”, Brocēnu vidusskolas ēdnīca	

ĒD VESELĪGI – GODĪGA TIRDZNICĪBA

Daugavpils Vienības pamatskola / Autore: Oksana Ostrovskā

 <https://www.facebook.com/PasaulesLielakaMacibuStunda/posts/1591154204277304>

 <https://youtu.be/fuHbVljH1Ek>

 <https://www.slideshare.net/secret/mdKnyaRuElJlL>

Daugavpils Vienības pamatskolas ģeogrāfijas stundā notika Pasaules lielākā mācību stunda „Ēd veselīgi – godīga tirdzniecība”. Nodarbības mērķis bija skolēnos izveidot izpratni par godīgas tirdzniecības lomu sabiedrības ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā un lēmumu pieņemšanā. Nodarbības laikā skolēni uzzināja par godīgas tirdzniecības marķējumu un izprata godīgas tirdzniecības lomu sabiedrības ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā.

ANKETA VECĀKIEM „VIDEI DRAUDZĪGI MANI RĪCĪBAS CEĻI”

REZULTĀTI

Piedalījās 70 skolēnu vecāki

N.p.k.	Mani rīcības ceļi	Jā	Nē
1.	Izmantoju auduma iepirkuma maisiņus.	64%	36%
2.	Lietoju videi draudzīgus sadzīves tīrīšanas līdzekļus.	54%	46%
3.	Remontēju un lietoju lietas atkārtoti.	78%	22%
4.	Šķiroju atkritumus un izmetu tos šķirošanas konteineros.	33%	67%
5.	Ir savs mazdārziņš.	78%	22%
6.	Dodu priekšroku sezonālai un svaigai vietējai pārtikai.	100%	0%
7.	Iegādājos tikai tik daudz pārtikas, cik varu apēst.	83%	17%
8.	Samazināju gaļas patēriņu un iemācījos gatavot gardas veģetārās maltītes.	21%	79%
9.	Gatavoju ēdienu pats, neizmantojot pārstrādātus produktus.	88%	12%
10.	Izvēlos produktus ar bioloģiskās lauksaimniecības logo.	51%	49%
11.	Izvēlos produktus ar godīgas tirdzniecības zīmi.	56%	46%

Nodarbības apraksts			
Stundas nosaukums: Ēd veselīgi – godīga tirdzniecība.			
Stundas mērķis: Veidot izpratni par godīgas tirdzniecības lomu sabiedrības ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā, lēmumu pieņemšanā.		Stundas uzdevumi / sasniedzamie rezultāti: <ul style="list-style-type: none"> • Prot atpazīt godīgas tirdzniecības marķējumu. • Saprot godīgas tirdzniecības lomu sabiedrības ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā. • Prot analizēt, diskutēt un pamatot savu viedokli lēmumu pieņemšanā. • Pilnveido prasmi sadarboties, izmantot dažādus informācijas avotus. 	
Mērķauditorija: 12-14 g.	Mācību priekšmets: ģeogrāfija	Saistība ar Ilgtspējīgas attīstības mērķiem: Ilgtspējīgs pārtikas patēriņš un veselīgs dzīvesveids.	Saistība ar UNESCO pasaules mantojumu: Godīga tirdzniecība (produkcijas) vērtība - svarīga UNESCO.
Stundas gaita			
Ilgums: kopā 40'	Ko dara skolēni?		
(5 min)	Ievads 1) Ko nozīmē – ēd veselīgi? (jautājums uz tāfeles) 2) Ko nozīmē jēdziens godīga tirdzniecība? (uz interaktīvās tāfeles informācija par godīgas tirdzniecības priekšrocībām)		
(30 min)	Jaunās vielas izklāsts 1) Pasaules godīgas tirdzniecības zīmols – Fairtrade. Skolotāja izdala informatīvu materiālu par to, kas ir Fairtrade. Skolēni ar to iepazīstas: darbs pāros. Skolēni izlasa informāciju par godīgas tirdzniecības zīmes kritērijiem, vienkāršos vārdos izskaidro godīgās tirdzniecības nozīmi. 2) Tiek veidots kopīgs videoieraksts „Ēd veselīgi – godīga tirdzniecība”: https://www.youtube.com/watch?v=umNda21_ipc (4.03 min.) 3) Skolotājs iepazīstina skolēnus ar godīgas tirdzniecības dažiem faktiem un veselīgas un ilgtspējīgas pārtikas sistēmas būtību. Videoieraksts „Pērc vietējo – vairo savu un Latvijas labumu! (2.00 min): http://www.valmieraszinas.lv/video-perc-vietejo-vairo-savu-un-latvijas-labumu/ 4) Skolēni atbild uz jautājumiem: 1. Uzraksti, lūdzu, vienu faktu, kas Tevi pārsteidza! 2. Uzraksti, lūdzu, ko Tu vēl gribētu uzzināt par šo tēmu? Beidzot darbu, darba lapā skolēniem jāpabeidz teikums: „Godīga tirdzniecība ir svarīga, jo...” 5) Mājas darbs: sameklēt informāciju par Fairtrade nozīmi, apmeklēt Daugavpils tirdzniecības lielveikalus ar mērķi atrast Fairtrade marķētu produkciju, uzfilmēt to, lai izveidotu vienkāršu videostāstu par Fairtrade nozīmi. Vecākiem aizsūtīta anketa „Videi draudzīgi mani rīcības ceļi”.		
(5 min)	Nobeigums Skolotāja rāda Fairtrade zīmolu. Skolēni pēc izvēles izsaka savu viedokli par šiem jautājumiem: 1. Cik ilgtspējīgs un veselīgs ir tradicionālais ēdiens šodien? 2. Kāpēc godīgas tirdzniecības jautājums ir aktuāls sabiedrības diskusijas jautājums? 3. Vai zini, kā atšķiras produkti, kas ražoti zem godīgas tirdzniecības zīmes?		
Stunda notika			
Datums: 12.10.2017.	Skola: Daugavpils Vienības pamatskolā	Kurās klasēs novadīta? 6.a klasē un 8. klases ģeogrāfijas fakultatīvā stunda	Kopējais dalībnieku skaits: 35
Autori: Oksana Ostrovskā			

KATRAM ŠĶĪVIM SAVS STĀSTS

Daugmales pamatskola / Autore: Anita Muižniece

 <https://www.facebook.com/PasaulesLielakaMacibuStunda/posts/1589334481125943>

 <https://youtu.be/HgdEBFnnWs>

Kā izvirzīt mērķus? Kā secīgi plānot soļus mērķa sasniegšanai? Uz šiem jautājumiem atbildes meklēja Daugmales pamatskolas 6. klases skolēni.

Stundā bērni izvērtēja savus ēšanas paradumus un saprata, kā notiek mērķu izvirzīšanas process. Prāta vētras diskusijā tika apspriesti šādi jautājumi: kas ir godīga tirdzniecība; kāpēc tā ir svarīga; kā iespējams atpazīt godīgas tirdzniecības produktus. Skolēni devās uz tuvējo pārtikas veikalu, lai izpētītu, vai veikalā atrodami produkti ar godīgās tirdzniecības marķējumu.

Noslēgumā visa klase vienojās par vienas apņemšanās izpildīšanu: klases šī gada mērķis būs pievērst uzmanību godīgās tirdzniecības marķējumam uz pārtikas produktiem, kā arī mudināt vecākus izvēlēties marķētos produktus. Šādi mēs pasaulē mazinām nevienlīdzību un nodrošinām, ka cilvēkiem tiek maksātas algas un ir cienīgi darba apstākļi.

Nodarbības apraksts			
Nodarbības nosaukums: „Katram šķīvim savs stāsts”			
Nodarbības mērķis: Iepazīstināt skolēnus ar ANO Ilgtspējīgās attīstības mērķiem, izvērtēt savus ēšanas paradumus, visai klasei vienoties par 1 apņemšanās izpildīšanu.		Nodarbības uzdevumi / sasniežamie rezultāti: <ul style="list-style-type: none"> • Skolēni zina, kā notiek mērķu izvirzīšanas process, spēj secīgi plānot soļus mērķa sasniegšanai. • Skolēni zina, kas ir ilgtspējīga attīstība, zina par ANO 17 ilgtspējīgās attīstības mērķiem. • Skolēni prot reālā dzīvē atpazīt godīgās tirdzniecības produktus. • Skolēni spēj pamatot savu izvēli neiegādāties produktus, kas nav marķēti kā godīgās tirdzniecības produkti, zina, kas ir godīgā tirdzniecība. 	
Mērķauditorija: 6. klase	Mācību priekšmets: Klases stunda, sociālās zinības, angļu valoda	Saistība ar Ilgtspējīgās attīstības mērķiem: 3. – Laba veselība, 12. – Atbildīgs patēriņš, 10. – mazināta nevienlīdzība.	
Nodarbības gaita			
Ilgums [kopā 80’]	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prāta vētra – mērķis, tā formulējums, kas jādara, lai sasniegtu mērķi. 2. Skolēni individuāli veido mērķu sasniegšanas domu kartes (planšetdatori). 3. Skolēni tiek iepazīstināti ar ANO Ilgtspējīgās attīstības mērķiem – videomateriāls. 4. Skolēni tiek iepazīstināti ar mācību stundu mērķiem un sasniežamajiem rezultātiem. 5. Skolēni individuāli izveido savu dienas ēšanas plānu (cik ēdienreizes dienā, kādi ēdieni, kā tie nokļūst līdz viņu galdam). 6. Grupās pa 4 skolēni pārrunā savas ēdienreizes, grupas biedri iesaka, kas, viņuprāt, ir/ nav veselīgi, ko varētu uzlabot, darīt citādi. Aizpilda darba lapu „Katram šķīvim savs stāsts”, analizējot ēdiena izcelsmi, veselīgumu. 7. Klasē grupas prezentē grupu kopējos rezultātus. 8. Noskaidrojām, ka viens no skolēnu iecienītākajiem augļiem ir banāns, bet no saldumiem – šokolāde. Klasē tiek organizēta prāta vētras diskusija – kas ir godīga tirdzniecība. Kāpēc tas ir svarīgi? Skolotāja pastāsta par 10. un 12. mērķiem „Atbildīgs patēriņš” un „Mazināta nevienlīdzība”. Skolotāja iepazīstina skolēnus ar to, kas ir godīgā tirdzniecība un kā iespējams atpazīt produktus, kas marķēti ar šo zīmi. 9. Klase sākumā individuāli, tad grupās izstrādā iespējamus veidus, kā varam domāt par godīgo tirdzniecību ikdienā. 10. Pēc grupu viedokļu prezentācijām ar balsošanas palīdzību tika pieņemts lēmums doties uz tuvējo pārtikas veikalu, lai izpētītu, vai veikalā atrodami produkti ar godīgās tirdzniecības marķējumu. 11. Veikalā skolēni grupās pa 4 devās meklēt godīgās tirdzniecības produktus augļu un dārzeņu/ saldumu/kafijas/tējas sektoros. 12. Diemžēl augļu nodaļā netika atrasti nevieni augļi ar godīgās tirdzniecības marķējumu, tāpat arī saldumu nodaļā, tomēr grupas, kas devās pie kafijas un tējas stendiem, pēc ilgas meklēšanas atrada godīgās tirdzniecības marķējumus. Jāpiezīmē, ka lieti noderēja arī skolā iegūtās angļu valodas zināšanas, jo marķējumi bija rakstīti svešvalodā. 13. Pēc veikala apmeklējuma vienojāmies, ka mūsu klases šī gada mērķis būs pievērst uzmanību godīgās tirdzniecības marķējumam uz pārtikas produktiem. Skolēni apņēmās mudināt vecākus izvēlēties marķētos produktus, jo šādi pasaulē mazinām nevienlīdzību un nodrošinām samaksātas algas un cilvēcīgu darba apstākļus. 14. Nofilmējām arī video ar savu apņemšanos, kas publicēta internetā: https://failiem.lv/u/v7ccjjsu 		Nepieciešamie resursi: Classflow mācību stunda: https://prod.classflow.com/classflow/#!/presenter/93d274a6cd8c41a28dc1b4ea47deeab9 Skolēniem nepieciešami planšetdatori/ viedtālruni atgriezeniskās saites nodošanai, atbildēšanai uz jautājumiem mācību stundas laikā. Skolotājam – interaktīvais panelis „Active Board”, darba lapas „Katram šķīvim savs stāsts”, videokamera.
Noslēguma jautājumi: Skolēni arī mēnesi pēc mācību stundas beigām, veidojot vides kodeksu, visvairāk atcerējās par godīgo tirdzniecību, kā arī atbildīga pārtikas patēriņa nozīmīgumu. Tāpat klases stundās regulāri aktualizējam, vai izdodas ievērot apņemšanos. Vairāki skolēni norādījuši, ka, piemēram, kafija, kas ir marķēta ar godīgās tirdzniecības zīmi, ir dārgāka, tāpēc vecāki tomēr izvēlas lētāko preci. Tomēr pozitīvi ir vērtējams, tas, ka skolēniem ir izpratne par pasaulē nozīmīgiem procesiem, kā arī viņi šo informāciju pamatoti izklāsta savā ģimenē, tādējādi veicinot ANO 10. un 12. mērķa īstenošanu reālajā dzīvē. Ņemot vērā, ka, analizējot savu ēdienreizi, daudzi skolēni atzina, ka nemaz nezina, no kurienes produkti nāk, šī „Pasaules lielākā mācību stunda” ir izvērtusies lielā mācību ciklā, kas šobrīd ir projekta „Cilvēki aiz tava ēdiena” tapšanas procesā.			
Nodarbība notika vai notiks			
Datums: 17.09.2017., 25.09.2017.	Vieta: Daugmales pamatskola	Vai informācija pieejama internetā? https://www.facebook.com/daugmalespamatskola/posts/1462238167192588	Kopējais dalībnieku skaits: 17
Autori: Anita Muižniece		Sadarbības institūcijas: veikals „Elvi” Daugmalē	

VESELĪBA UN LABS UZTURS. ĀRSTNIECĪBAS AUGI

Jaunmārupes pamatskola / Autores: Solvita Lauzēja, Una Moiseja

 <http://www.jmsk.lv/8-aktualitates/565-preset-styles-401>

 <https://www.youtube.com/watch?v=Kt0YmK39sCI>
<https://youtu.be/P9A6gpkepF0>

 <https://www.facebook.com/PasaulesLielakaMacibuStunda/photos/a.970672819658782.1073741832.488361641223238/1563711157021609/?type=3&theater>

„Aicinām un vēlam, lai skolēni vienmēr domātu par veselīgu dzīvesveidu, lai dzīvotu ilgi un veseli!” tā mudināja Jaunmārupes pamatskolas 4.b, 4.e un 5.a klases skolēni un skolotāji, kas iesaistījās Pasaules lielākajā mācību stundā. Viņi pētīja gan savas ēdienreizes, uzturu, veselīga dzīvesveida nosacījumus, gan arī izzināja, kādus ārstniecības augus var izmantot savā uzturā.

Gatavojoties Pasaules lielākajai mācību stundai, skolēni tikās ar fitoterapeitu Artūru Tereško, lai uzzinātu vairāk par ārstniecības augu ievākšanu, uzglabāšanu un to ārstnieciskajām īpašībām. Viņi vāca ārstniecības augus un izveidoja herbāriju, kā arī mācījās par piesārņojuma ietekmi uz vidi un veselību.

Skolēni par paveikto darbu pastāstīja jaunāko klašu skolēniem, kā arī saviem vienaudžiem, tādējādi mācoties prezentēt, stiprinot oratormākslu, disciplīnu un prasmi atbildēt uz jautājumiem.

Nodarbības apraksts			
Nodarbības nosaukums: Veselība un labs uzturs. Ārstniecības augi.			
Nodarbību mērķis: Izzināt ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķus. Pilnveidot skolēnu zināšanas par savas veselības uzlabošanas iespējām, izmantojot ārstniecības augus.		Nodarbības uzdevumi / sasniedzamie rezultāti: Uzdevumi: <ol style="list-style-type: none"> 1. Vākt ārstniecības augus, izpētīt to nozīmi cilvēka veselībā. 2. Izveidot herbāriju. 3. Pilnveidot savas zināšanas par ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem, konkrētāk izpētīt 3. mērķi – Laba veselība. 4. Prezentēt savu veikumu pārējiem klasesbiedriem un skolasbiedriem. 5. Izveidot zāļu tēju izstādi. 6. Tikties ar speciālistu zāļu tēju vākšanā. 7. Pilnveidot zināšanas par vides ietekmi uz veselību un piesārņojumu. Sasniedzamie rezultāti: <ul style="list-style-type: none"> • Skolēni vasarā ir savākuši ārstniecības augus, izveidojuši herbāriju. • Septembrī klasē prezentē darbu pārējiem klasesbiedriem. • Tiekas ar A.Tereško, lai uzzinātu vairāk par ārstniecības augu ievākšanu, uzglabāšanu un to ārstnieciskajām īpašībām. • Izveido zāļu tēju izstādi. • Saprot piesārņojuma ietekmi un vidi un vides ietekmi uz veselību. • Skolēni par paveikto darbu pastāsta jaunāko klašu skolēniem, kā arī saviem vienaudžiem, tādējādi mācoties prasmi prezentēt, oratormākslu, disciplīnu un prasmi atbildēt uz jautājumiem. 	
Mērķauditorija: 7–16. gadi	Mācību priekšmets (ja attiecināms): Sociālās zinības Klases stunda Dabaszinības	Saistība ar Ilgtspējīgas attīstības mērķiem 3. mērķis – Laba veselība 12. mērķis – Atbildīgs patēriņš 13. mērķis – Planētas aizsardzība	Saistība ar UNESCO pasaules mantojumu <ul style="list-style-type: none"> • http://www.unesco.lv/lv/kultura/pasaules-mantojums/pasaules-mantojums-1/ • http://www.latvia.travel/lv/apskates-vieta/gaujas-nacionalais-parks
Nodarbības gaita			
Datums/ Ilgums 18.09.2017 40 min	Sava vasaras veikuma prezentācija – 1. daļa Stundas iesākumā skolēni iepazīs ar UNESCO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem. Pēc tam desmit klases skolēni 3 min laikā prezentē savus vasarā savāktos ārstniecības augus. Stāsta par to, kur to ievākuši, par to ārstnieciskajām īpašībām, parāda paraugus.	Nepieciešamie resursi Prezentācija un metodika par UNESCO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem no: http://www.skolas.unesco.lv/lv/pasaules-lielaka-stunda/ Ārstniecības augi, kuri savākti pa vasaru. No tiem izveidotas grāmatas – herbāriji – un paraugi, kuri ielikti maisiņos vai citā videi draudzīgā iepakojumā.	
22.09.2017. 40 min	Sava vasaras veikuma prezentācija – 2. daļa Četrpadsmit klases skolēni 3 min laikā prezentē savus vasarā savāktos ārstniecības augus. Stāsta par to, kur to ievākuši, par to ārstnieciskajām īpašībām, parāda paraugus.	Ārstniecības augi, kuri savākti pa vasaru. No tiem izveidotas grāmatas – herbāriji – un paraugi, kuri ielikti maisiņos vai citā videi draudzīgā iepakojumā.	
25.09.2017. 40 min	Sociālās zinības par tēmu „Vide un veselība. Piesārņojums.” Mācību stundas ietvaros skolēni iepazīs ar vides ietekmi uz veselību. Izzināja piesārņojuma sekas un iespēju to novērst. Mācību stunda sākās ar ideju zirneklī par vidi un veselību. Skolēni dalījās savā pieredzē par vides ietekmi uz veselību. Stundas gaitā skolēni iepazīs ar videomateriāliem par plastmasas pārstrādi, papīra pārstrādi u.c. ar vidi saistītām tēmām. Pēc video tiek izrunāts aktuālais, kas saistīts ar vidi un piesārņojumu. Skolēni izvērtē.	Metodiskie materiāli par vidi un veselību, piesārņojumu. Youtube.com videomateriāli. Piemēram: Dabai labu darīt https://www.youtube.com/watch?v=l4YnfdqvGEU PET pārstrāde https://www.youtube.com/watch?v=f4FS2hS_tv8 Papīra ceļš https://www.youtube.com/watch?v=mZZBqKDa7rs Plastmasas maisiņa ceļš https://www.youtube.com/watch?v=6luK3UvC7MI Piesārņojums https://www.youtube.com/watch?v=Sn4LyuABrBA	

25.09.– 13.10.2017.	Zāļu tēju izstādes izveidošana 130. kabinetā un skolas bibliotēkā ikvienam skolas skolēnam, pedagogam un vecākiem bija iespēja apskatīt ārstniecības augu grāmatas un paraugus. Šo iespēju izmantoja daudzi skolēni, vecāki un pedagogi. Ar lielu interesi izstādi apmeklēja gan jaunāko klašu, gan vecāko klašu skolēni, kuri, kā paši atzina, bieži vien zina šos augus, bet nezina to ārstnieciskās īpašības.	Izveidotās grāmatas un paraugi.
28.09.2017.	Mācību ekskursija kopā ar dr. A. Tereško Cēsīs, Gaujas Nacionālajā parkā 4.e klase kopā ar dr. Arturu Tereško devās ārstniecības augu vākšanas pastaigā gar Gauju. Dr. Tereško skolēniem stāstīja par ārstniecības augu ievākšanu, to nozīmi cilvēka veselībā, augu kaltēšanu, uzglabāšanu. Skolēniem ļoti patika šī tikšanās, jo bija ļoti vērtīgi un interesanti izzināt Latvijā pazīstamā fitoterapeita un ārstniecības augu vācēja pieredzi.	Zināšanas par augiem.
13.10.2017. 40 min	Noslēguma stunda 1.b, 4.c klasei, izvērtējums 4.e klases skolēni sagatavoja stāstījumu par ārstniecības augiem 1.b un 4.c klasei, kuri uzzināja par ārstniecības augu ievākšanas vietām, to ārstniecisko nozīmi un īpašībām. 1. klases skolēniem tika uzdāvinātas mazas Ārstniecības augu ABC reklāmlapiņas, kuras noderēs nākotnē mājās, vācot šos augus un izmantojot tos savā ikdienā. Skatīt video skolas mājas lapā: 4.e klases projekts „Ārstniecības augi”: http://www.jmsk.lv/?limitstart=0 Pēc stundas 4.e un 4.c klases skolēni izvērtēja paveikto.	Ārstniecības augi, kuri savākti pa vasaru. No tiem izveidotas grāmatas, un paraugi, kuri ielikti maisiņos vai citā veidī draudzīgā iepakojumā. Ārstniecības augu ABC reklāmgrāmatiņas 1. klases skolēniem. Lapas izvērtējumam.
13.10.2017. 40 min	Video materiāla par UNESCO Pasaules lielākās mācību stundu veidošana (veido 4 skolēni brīvprātīgi). Skatīt video: https://youtu.be/P9A6gpkepF0	Dators.

Nodarbība notika vai notiks

Datums/Ilgums	Vieta:	Vai informācija pieejama internetā?	Kopējais dalībnieku skaits:
18.09.2017 22.09.2017. 25.09.–13.10.2017.	204. kabinets 130. kabinets 130. kabinets un Jaunmārupes pamatskolas bibliotēka	4.e klases rudens ekskursija uz Cēsīm (UNESCO Pasaules lielākās stundas ietvaros) http://www.jmsk.lv/8-aktualitates/565-preset-styles-401	454
28.09.2017. 13.10.2017. 13.10.2017.	Cēsīs, Gaujas Nacionālais parks 130. kabinets Datorklase	UNESCO Pasaules lielākā stunda http://www.jmsk.lv/?start=24 4. e klases projekts „Ārstniecības augi” https://www.youtube.com/watch?v=Kt0YmK39sCI 4. e klases Pasaules lielākā mācību stunda https://youtu.be/P9A6gpkepF0 Laikraksta „Mārupes Vēstis” novembra numurā būs ievietots raksts. Vairāk fotogrāfijas: https://failiem.lv/u/z3ttff89#	Darbu prezentācijā 1. un 4. klasēm piedalījās arī skolas direktore Iveta Timule, direktora vietniece 4.-9. klasēm Laura Buravcova, klases audzinātāja Una Moiseja, sociālo zinību skolotāja Solvita Lauzēja, vizuālās mākslas skolotāja Jolanta Grosberga – Gernere, 1.b klases audzinātāja Daiga Budreika, Mārupes pamatskolas 7. klases skolniece Monta Grosberga (noslēguma stundas video montētāja). Izstādi apmeklēja 27 vecāki, 34 priekšmetu pedagogi.
Autori: Solvita Lauzēja Una Moiseja		Sadarbības institūcijas: Jaunmārupes pamatskolas bibliotēka, uzņēmums Dr.Tereško tējas, laikraksts „Mārupes vēstis”, Mārupes pamatskola. Jaunmārupes pamatskolas datorspeciālists Egīls Zīle, informātikas skolotājs Jānis Rožlapa, bibliotekāre Eva Feldmane, vizuālās mākslas skolotāja Jolanta Grosberga – Gernere (noslēguma video filmētāja).	

THE RIGHT USE OF FOOD CAN END HUNGER – PAREIZA ĒDIENA IZVĒLE VAR MAZINĀT BADU

Jelgavas Valsts ģimnāzija / Autore: Agita Ozoliņa

 <https://www.facebook.com/PasaulesLielakaMacibuStunda/posts/1591283777597680>

 https://www.slideshare.net/liela_stunda/attli-jelgavas-valsts-imnzijas-pasaules-lielkajai-mcbu-stundai

Prezentācija: https://www.slideshare.net/liela_stunda/prezentacija-jelgavas-valsts-imnzijas-pasaules-lielkajai-mcbu-stundai

Prezentācija: https://www.slideshare.net/liela_stunda/pielikums-jelgavas-valsts-imnzijas-pasaules-lielkajai-mcbu-stundai

Jelgavas Valsts ģimnāzija iesaistījās Pasaules lielākajā mācību stundā kopā ar partnerskolu Beļģijā. Tās laikā skolēni, darbojoties grupās, izveidoja plakātus, kuros tika meklēti risinājumi bada problēmai, aplūkota katra cilvēka atbildība un iespējas bada mazināšanai savā tuvākajā apkārtnē, Latvijā un pasaulē. Stundā tika veidotas mēmes, kuras izvietoja uz sadarbības sienas – tiešsaistes platformā padlet.com.

Skolēni iepazīs ar izstrādātajiem risinājumiem partnerskolā, tos salīdzināja un izvērtēja, kā arī prezentēja izveidotos informatīvos materiālus klasesbiedriem, skolasbiedriem un draugiem.

Nodarbības apraksts			
Nodarbības nosaukums: „The right use of food can end hunger” („Pareiza ēdiena izvēle var mazināt badu”)			
Nodarbības mērķi:		<ul style="list-style-type: none"> Nodarbības uzdevumi / sasniedzamie rezultāti: Skolēni, darbojoties grupās, ir izveidojuši plakātus, kuros attēloti risinājumi, katra paša personīgā atbildība un iespējas bada mazināšanai savā tuvākajā apkārtnē, Latvijā un pasaulē. Iepazīties, salīdzināt un izvērtēt izstrādātos risinājumus partnerskolā. Iepazīstināt ar izveidoto informatīvo materiālu klasesbiedrus, skolasbiedrus, draugus. 	
Nodarbības mērķi:	<ul style="list-style-type: none"> Rosināt skolēnus domāt par globālām problēmām bada novēršanai pasaulē, ieraudzīt sasaisti ar saviem ikdienas ieradumiem. Izvērtēt savus un savas ģimenes ikdienas ieradumus pārtikas iegādē. Rast alternatīvas saskaņā ar globālajiem attīstības mērķiem. Balstoties uz stundas laikā iegūto informāciju, apņemties mainīt savus un savas ģimenes ēdiena patēriņa un iegādes paradumus tā, lai šīs izmaiņas palīdzētu sasniegt globālos mērķus. 		
Mērķauditorija 13-14 g.	Mācību priekšmets (ja attiecināms): Angļu valoda, Sociālās zinības	Saistība ar Ilgtspējīgas attīstības mērķiem: Nr. 2 „Novērsts bads”	
Nodarbības gaita			
Ilgums [kopā 60']	Stundai sagatavota prezentācija.		http://ej.uz/5eqd
3'	1. Visi sasveicinās. Skolēni tiek iepazīstināti ar Ilgtspējīgas attīstības mērķiem.		1. slīds
5'	2. Skolēni tiek aicināti noskatīties video un padomāt, kādas problēmas skolēni spēj saskatīt.		3., 4. slīds
5'	3. Pēc video noskatīšanās skolēni redzētās problēmas ieraksta, izmantojot mentimeter.com.		https://www.menti.com/16112f rezultāts: http://ej.uz/jsjr
3'	4. Pēc iegūtajiem rezultātiem skolēni nosaka galveno problēmu „Bads” (Hunger), noskaidro, kurš ilgtspējīgas attīstības mērķis tas ir (Nr.2), izrunā un izvirza stundā sasniedzamos mērķus, paredz darbību.		6., 7. slīds
10'	5. Skolēni (grupās pa 4) tiek aicināti padomāt un pārrunāt, kāpēc cilvēki Latvijā (Beļģijā) un pasaulē cieš no bada un ko viņi var darīt, lai risinātu šo problēmu. Idejas tiek pierakstītas uz līmpapīriņiem, piestiprinātas pie tāfeles un ierakstītas sadarbības dokumentā, lai ar to var iepazīties arī partnerskolas vienaudži. Skolotāja akcentē vārdus, kas šobrīd būtu lietojami, bet skolēniem ir mazāk zināmi (hunger, poverty, inequality, unemployment, pollution, solution, suffer).		8., 9. slīds
15'	6. Skolēni iepazīstas ar piedāvātajiem risinājumiem, salīdzina ar vienaudžu risinājumiem partnerskolā un grupās pa 4 izvēlas vienu risinājumu un grafiski attēlo risinājumu. Kas, kad, ko darīs, lai risinātu problēmu? Īpaši skolēni tiek rosināti domāt arī par ģimenes ieradumiem, par risinājumu globālākā mērogā. Lai informētu savus klasesbiedrus un skolasbiedrus, kā arī vienaudžus partnerskolā par risināmo problēmu, skolēni veido mēmes, kuras izvieto uz sadarbības sienas: padlet.com. Skolēniem svarīgi vienoties par veicamajiem uzdevumiem, sadalīt pienākumus, lai laikā paveiktu uzdevumu.		10., 11. slīds https://padlet.com/agitaozolina/58rguw51tf8q http://ej.uz/nnuk http://ej.uz/ljlx
10'	7. Vērtēšana, atgriezeniskā saite. (Galerijas metode) Plakāti tiek izlikti pie sienas, no grupas izvēlas 1 cilvēku, kas stāstīs par risinājumiem. Laiks: 2 minūtes, tad skolēni dodas pie citiem plakātiem un uzklausa risinājumus. Uz līmlapīņām klausītāji pieraksta. PPP – paslavē, pajautā, piedāvā, īpašu uzsvāru liekot uz „piedāvā”, lai, atgriežoties grupās, skolēni varētu uzlabot savus darbus. Skolēni izvēlas, pie kuriem plakātiem iet, bet, lai sadalījums ir vienmērīgs.		12. slīds
5'	8. Atgriežoties mājas grupās, ieteikumi tiek izlasīti un uzlabots darbs, lai plakātus varētu izvietot pie skolas ēdnīcas un koridoros.		13., 14. slīds
4'	9. Vēlreiz atskatās uz stundā izvirzītajiem sasniedzamajiem rezultātiem un ilgtspējīgas attīstības mērķiem.		
Nodarbība notika vai notiks			
Datums: 14.09.2017 21.09.2017	Vieta: Bernardusscholen (Beļģija) Jelgavas Valsts ģimnāzija (Latvija)	Vai informācija pieejama internetā? https://drive.google.com/open?id=0B6Aud8NSLTJ6eHV1QU9XTzYxT0k	Kopējais dalībnieku skaits: 51
Autori: Agita Ozoliņa		Sadarbības institūcijas: [muzejs, bibliotēka, uzņēmumi, pašvaldība u.c.] Mācību stunda izstrādāta akcijas „Pasaules lielākā mācību stunda” (World’s Largest Lesson) ietvaros sadarbībā ar Erasmus+ projekta „IKT aktīvas mācīšanas un mācīšanās procesā” partneriem.	

CIK MAKSĀ ŠĶĪVIS BORŠČA?

Olaines 2. vidusskola / Autore: Irina Macanova

 <https://www.facebook.com/PasaulesLielakaMacibuStunda/posts/1587393267986731>

 <https://www.slideshare.net/secret/jWdo8iU0aEWrcr>

Olaines 2. vidusskolas Pasaules lielākā mācību stunda „Cik maksā šķīvis borščā?” skolēniem lika aizdomāties par globālo mērķu saistību ar ikdienas dzīvi. Nodarbības laikā skolēni uzzināja, kādi produkti ir nepieciešami, lai izvāritu boršču, noskaidroja vietējo ražotāju un no citām valstīm ievesto dārzeņu cenas Olaines veikalos un izrēķināja, cik maksā viena borščā porcija. Skolēni arī pētīja pārtikas produktu izcelsmi, piemēram, cik daudz no borščā izmantotajiem pārtikas produktiem ir ražoti Latvijā, kuri produkti ir mērojuši vistālāko ceļu.

Nodarbības apraksts			
Nodarbības nosaukums: Cik maksā šķīvis borščā?			
Nodarbības mērķi: <ul style="list-style-type: none"> Iepazīties ar latviešu virtuves receptēm, konkrēti boršču. Uzzināt, kādi produkti nepieciešami, lai izvāritu boršču. Izpētīt vietējo ražotāju un no citām valstīm ievesto dārzeņu cenas Olaines veikalos. Izskaitļot, kāds daudzums dārzeņu nepieciešams borščā pagatavošanai (atkarībā no porciju skaita). Izrēķināt, cik maksā viena borščā porcija. 		Nodarbības uzdevumi / sasniedzamie rezultāti: <ul style="list-style-type: none"> Izprast globālo mērķu izvirzīšanas procesu un plānu šo mērķu sasniegšanai līdz 2030. gadam. Ieraudzīt sasaisti starp globālajiem mērķiem un katra skolēna ikdienas dzīvi. Izvērtēt savas ēdienreizes un pārtiku, kas tiek lietota ikdienā, un rast alternatīvas saskaņā ar globālajiem attīstības mērķiem. 	
Mērķauditorija: 13-14 gadi	Mācību priekšmets: Matemātika, sociālās zinības	Saistība ar Ilgtspējīgas attīstības mērķiem LABA PLANETAS Nodrošināt ilgtspējīgas patēriņa paradumus un ražošanas modeļus (12. mērķis) Veikt steidzamus pasākumus, lai cīnītos pret klimata pārmaiņām un to ietekmi (13. mērķis) Nodrošināt veselīgu dzīvi un sekmēt labklājību jebkura vecuma cilvēkiem (3. mērķis) Nodrošināt iekļaujošu un kvalitatīvu izglītību un veicināt mūžizglītības iespējas (4. mērķis)	
Nodarbības gaita			
Ilgums 80 min	Sagatavošanās stundai Nedēļu pirms stundas katrs skolēns saņēma darba lapu „Veikala piedāvājumi”, kurā bija jāapraksta, kādu produkciju piedāvā vietējie veikali. Īpaša uzmanība bija jāpievērš 1 kg vērtībai un dārzeņu izcelsmes valstij. Ko dara nodarbības dalībnieki? 1. Skolēni iepazīstas ar Ilgtspējīgas attīstības mērķiem, izmantojot plakātu. Viņi uzzina par Apvienoto Nāciju Organizācijas darbību un to, kā pasaules valstis izvirzīja šos 17 mērķus, kas kalpo kā universāls aicinājums apņēmībai kopīgi rīkoties, lai līdz 2030. gadam izskaustu nabadzību, aizsargātu mūsu planētu un nodrošinātu, lai visa cilvēce varētu dzīvot mierā un labklājībā. 2. Skolēni skatās videomateriālus, kuros doti galvenie mērķi un uzdevumi šim mācību gadam. Pēc noskatīšanās apspriež redzēto. Skolēni aicināti izvērtēt ilgtspējīgu pārtikas patēriņu un veselīgu dzīvesveidu no matemātikas viedokļa. Pētījumam tiek piedāvāta borščā recepte. Īpaša uzmanība tiek pievērsta sezonas produktiem. Tā kā kabaču sezona ir beigusies, tad nav ekonomiski izdevīgi izmantot šo produktu, bet vasarā tas ir obligāts borščā komponents. Daudziem bērniem bija atklājums, ka latviešu virtuve paredz kabaci izmantot borščā vārīšanai. Recepte paredzēta 12 personām. Kopā noskaidrojam, kā var izskaitļot borščā daudzumu 7 personām. Atkārtojam jēdzienu proporcija un kā proporcijā atrast vienu nezināmo locekli. 3. Darbs grupās. A) Skaitļošanas uzdevums: cik dārzeņu (masa) nepieciešams, lai izvāritu boršču tik cilvēkiem, cik viņu ir grupā. B) Kuri borščā pagatavošanai nepieciešamie produkti ir nopērkami Latvijas veikalos? Izmanto savu pētījumu rezultātus. C) Pārtikas produktu izcelsme. Meklētas atbildes uz šādiem jautājumiem: <ul style="list-style-type: none"> No kādiem pārtikas produktiem ir pagatavots borščs? Kāda ir šo produktu izcelsme? Cik daudz no borščā izmantotajiem pārtikas produktiem ir ražoti Latvijā? Cik daudz - citās valstīs? Kuri produkti ir mērojuši vistālāko ceļu? Kuri šobrīd ir sezonālie ēdieni? Kāpēc atbalstāma sezonālo produktu izmantošana ēdienkartē? 4. Katra grupa piepilda savu pārtikas grozu borščā vārīšanai. Noformē plakātu, kurā ir attēloti borščā pagatavošanai nepieciešamie produkti, to cena un izcelsmes valsts. Izmantojot pētījumā iegūtos rezultātus, izskaitļo pirkuma cenu borščam. Atbild uz jautājumu: cik maksā viens šķīvis borščā. 5. Katra grupa prezentē sava darba rezultātus. Iegūtie rezultāti tiek salīdzināti. 6. Skolas ēdnīcas apmeklēšana. Saruna ar ēdnīcas darbiniekiem un pavāru. Kādi produkti tiek izmantoti, lai izvāritu boršču? Kur tiek iegādāti produkti, cik maksā viena porcija borščā? Skolēniem vidējais rezultāts sanāca 0,11 eiro, bet ēdnīcā – 0,55 eiro. Sarunas gaitā tiek noskaidrots, ka zupas summā tiek iekļauta maksa par elektroenerģiju, ūdeni un ēdnīcas darbinieku alga. 7. Darbs ar plakātiem „Darāmo lietu saraksts planētai.” Kuru no 17 mērķiem es palīdzēju sasniegt, šādā veidā gatavojot boršču?	Nepieciešamie resursi: Darba lapa: „Veikala piedāvājumi”. Videomateriāli, kuros bērni tiek iepazīstināti draudzīgā veidā ar Pasaules lielāko mācību stundu https://vimeo.com/220664225 Plakāti „Darāmo lietu saraksts planētai.” https://www.slideshare.net/liela_stunda/darmo-lietu-saraksts-planetai	
Nodarbība notika vai notiks			
Datums: 13.10.2017.	Vieta: Olaines 2. vidusskola	Vai informācija pieejama internetā? (Ja jā, lūdzu, norādiet saiti)	Kopējais dalībnieku skaits: 22
Autore: Irina Macanova			

TŪRISMA DATU KORELĀCIJA

Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums / Autores: Zane Lase, Gita Arājuma

 <https://www.facebook.com/PasaulesLielakaMacibuStunda/posts/1591065310952860>

 <https://www.slideshare.net/secret/JsPNrQQE79w5Jl>

Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums akcijā „Pasaules lielākajā mācību stunda” piedalījās ar nodarbību „Tūrisma datu korelācija”. Tās mērķis bija pilnveidot izpratni par tūrisma datu korelācijas nozīmi reģiona attīstības politikā, tās pārraudzībā un kultūras mantojuma saglabāšanā.

Nodarbībā audzēkņi mācījās lasīt korelācijas diagrammas, atšķirt pozitīvu un negatīvu korelāciju un no dotajiem datiem uzzīmēt korelācijas diagrammu. Tāpat nodarbības laikā tika analizēti UNESCO mantojuma sarakstā iekļauto vietu apmeklējuma rādītāji, izveidojot izpratni par tūrisma datu korelācijas izmantošanas iespējām Kuldīgas tūrisma attīstībā.

Nodarbības apraksts			
Nodarbības nosaukums: Tūrisma datu korelācija			
Nodarbības mērķis: Pilnveidot izpratni par tūrisma datu korelācijas nozīmi reģiona attīstības politikā, tās pārraudzībā, kultūras mantojuma saglabāšanā un veicināšanā.		Nodarbības uzdevumi / sasniedzamie rezultāti: 1. Attīstīt prasmi lasīt korelācijas diagrammas un atšķirt pozitīvu un negatīvu korelāciju. 2. Attīstīt prasmi no dotajiem datiem uzzīmēt korelācijas diagrammu. 3. Pilnveidot prasmi formulēt un argumentēt savu viedokli. 4. Analizēt UNESCO mantojuma sarakstā iekļauto vietu apmeklējuma rādītājus. 5. Veidot izpratni par tūrisma datu korelācijas izmantošanu Kuldīgas tūrisma attīstībai.	
Mērķauditorija: 17. g.	Mācību priekšmets: Tūrisma menedžments, Matemātika	Saistība ar Ilgtspējīgas attīstības mērķiem 11. mērķis. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas	Saistība ar UNESCO pasaules mantojumu Kuldīgas vecpilsēta Ventas senlejā. Apmeklētāju un tūristu piesaiste, izmantojot UNESCO zīmi. Tūristu skaitītāja datu analīze un sakarības pa gadiem.
Nodarbības gaita			
Ilgums [kopā 40']	Ko dara nodarbības dalībnieki? Prezentācija. Skolotājs iepazīstina skolēnus ar nodarbības tematu, mērķi un uzdevumiem. Jebkura nozare papildus savam ikdienas darbam nodarbojas ar statistiku. Arī tūrisma nozarē tiek veikta dažādu datu apkopošana, interpretēšana un analīze. Viena no statistikas metodēm ir datu korelācija. 2., 3. slaidis Skolotāja uzdod jautājumu, demonstrējot diagrammu. Vai saldējumu pirkšanas daudzums ir atkarīgs no haizivju uzbrukumiem pludmalē? Viedokļu apmaiņa, diskusija. Teorijas apguve. 4. slaidis. Piemēru meklēšana tūrisma nozarē, kuros mēs varam analizēt kopsakarības. 5. slaidis. Definē, kas ir korelācija! Korelācijas diagramma. To sakarības. 6.,7 Slaidis. Izanalizē doto situāciju un piemērus. Vai pastāv korelācija starp...? 8.,9. Slaidis. Teorija pozitīva un negatīva korelācija. Piemēri. Uzdevumu risināšana no darba lapas. 1. uzdevums. 1.1. Jautājums: vai pastāv korelācija starp Latvijas tūristu braucienu skaitu pa Latviju un braucienu skaitu uz ārvalstīm? 11. slaidis. Kā atbildi parāda diagrammu, pārrunā. 1.2. Salīdzini tabulā esošos datus! 12. slaidis. Parāda diagrammu, kopīgi ar skolēniem analizē esošo situāciju. Vēro tabulu un izdara secinājumus par tabulā esošo informāciju. Uzdevumu pilda patstāvīgi. Kopīgi pārrunā pareizās atbildes, izsaka savus secinājumus. 2. uzdevums. Kopīgi ar skolēniem pārrunā diagrammās attēloto informāciju. Uzdevumu veic patsāvīgi, pēc tam pa vienam sauc savas atbildes. „Dzīvā diagramma”. Audzēkņi izlozē lapiņu ar datiem. Katram jāatrod savs pāris ar tādu pašu gada skaitli. Katram jānostājas uz grīdas uzzīmētās atbilstošās koordinātu ass pretī savam skaitlim. Pāris dodas viens otram pretim un satiekas konkrētā punktā, kur uzlīmē gada skaitli kā punktu. Kopīgi analizē izveidojušos korelācijas diagrammu. 3. uzdevums. Pārrunā uzdevuma nosacījumus, izskaidro uzdevuma risināšanas gaitu, atkārti, kā jāveido korelācijas diagramma. Skolotājs palīdz katram. Uzdevumu pilda patstāvīgi. Pēc uzdevuma veikšanas pārrunā uzdevumu. Katrs skolēns izsaka savu viedokli un nosauc vienu iemeslu		Nepieciešamie resursi: 2 darba lapas ar uzdevumiem. Prezentācija. Datortais un projektoris. Izlozes lapiņas dzīvībai diagrammai. Plakāts ar pašvērtējuma korelācijas diagrammu. Līplapiņas. Krīts zīmēšanai uz grīdas (alternatīva – līmlente).

<p>4. uzdevums.</p> <p>Pārrunā, kas ietekmē skaitītāju rādījumus Kuldīgas vecpilsētā. Analizēt UNESCO mantojuma sarakstā iekļauto vietu apmeklējuma rādītājus. Liek nosaukt vietas, kur uzlikti skaitītāji. Skolotājs palīdz katram individuāli (pēc nepieciešamības). Pārrunā, analizē datus. Veic uzdevumu patstāvīgi darba lapās. Izdara secinājumus.</p> <p>Nobeigums. Skolotāja izdala studenta pašvērtējuma lapas. Aizpilda pašvērtējumu. Katram skolēnam uzdevums ielikt sev divas atzīmes par norādītajām prasmēm studenta pašvērtējuma lapiņā. Izanalizē stundas gaitu un iegūtos rādījumus. Katrs nāk pie plakāta un atliek koordinātu plaknē līmlapiņu (plakāts jau sagatavots pie tāfeles), kur abas atzīmes ir punktu koordinātas.</p> <p>Atvadišanās un noslēgums.</p> <p>Iespējama mājas darbs – savu piemēru sameklēšana internetā, kādā preses izdevumā. Prezentēšana nākamajā stundā.</p>			
<p>Nodarbība notika vai notiks</p>			
<p>Datums: 12.10.2017.</p>	<p>Vieta: PIKC Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums</p>	<p>Vai informācija pieejama internetā? http://www.kuldigastehnikums.lv</p>	<p>Kopējais dalībnieku skaits: 12</p>
<p>Autori: Zane Lase, Gita Arājuma</p>		<p>Sadarbības institūcijas: Kuldīgas TIC (nepieciešamie dati analīzei).</p>	

KATRAM ŠĶĪVIM SAVS STĀSTS, PĀRTIKAS IZNIEKOŠANA, VESELĪGA ĒDIENA GATAVOŠANA

Rīgas Hanzas vidusskola / Autors: Renārs Rapa

 <https://www.facebook.com/PasaulesLielakaMacibuStunda/posts/1590273911032000>

 https://www.slideshare.net/liela_stunda/pielikums-1-food-waste-vocabulary

https://www.slideshare.net/liela_stunda/pielikums-2-food-loss-and-waste

https://www.slideshare.net/liela_stunda/pielikums-3-shape-of-you-food-waste

https://www.slideshare.net/liela_stunda/pielikums-4-food-waste-investigation-worksheet

https://www.slideshare.net/liela_stunda/pielikums-5-shapeofyoufoodwastecrossword

https://www.slideshare.net/liela_stunda/pielikums-6-sertifikts-par-dalbu

 <http://play24.lv/video/10443/pavarsovakasers-gatavo-veseligu-kokteili-un-humus-ur-bietem-un-sezama-seklam>

Rīgas Hanzas vidusskolas 6. klasē akcijas „Pasaules lielākā mācību stunda” ietvaros notika nodarbību cikls. Tas bija veltīts veselīgam ēdienam un pārtikas izniekošanas novēršanai. Nodarbību laikā skolēni iepazīna globālos mērķus, izvērtēja savas ēdienreizes un pārtiku, diskutēja par pārtikas izniekošanu savās mājās, skolā un visā pasaulē, papildināja vārdu krājumu angļu valodā par tēmu „Pārtikas izniekošana”, izveidoja stāstu, pasaku vai teiku, kurā galvenie varoņi ir mīļākās ēdienreizes sastāvdaļas. Kā arī iepazīna ēst gatavošanu no cita skatupunkta, apmeklējot pavāršovu.

Nodarbības apraksts		
Nodarbības nosaukums: Katram šķīvim savs stāsts / Pārtikas izniekošana / Veselīga ēdiena gatavošana		
Nodarbības mērķis: <ul style="list-style-type: none"> Iepazīties ar globālajiem mērķiem, ieraudzīt sasaisti starp globālajiem mērķiem un katra ikdienas dzīvi. Izvērtēt savas ēdienreizes un pārtiku, kas tiek lietota ikdienā. Balstoties uz nodarbību laikā iegūto informāciju, apņemties mainīt savus ēšanas paradumus tā, lai šīs izmaiņas palīdzētu sasniegt globālos mērķus. Diskutēt par pārtikas izniekošanu savās mājās, skolā un visā pasaulē. Papildināt vārdu krājumu angļu valodā par tēmu „Pārtikas izniekošana”. Iepazīt ēst gatavošanu no cita skatupunkta, apmeklējot pavāršovu. 		Nodarbības uzdevumi / sasniedzamie rezultāti: <p>Skolēni ir iepazinušies ar globālajiem mērķiem un spēj saviem vārdiem pastāstīt par to būtību.</p> <p>Skolēni ir padziļināti pētījuši savas ēdienreizes un domājuši par nodarbību laikā aplūkotajiem jautājumiem, kas attiecas uz viņu ēdienreizēm.</p> <p>Katrs skolēns ir izvirzījis savu apņemšanos, kas palīdzētu sasniegt globālos mērķus.</p> <p>Skolēni ir iepazinušies ar informāciju par pārtikas izniekošanu pasaulē, izpētījuši, dziedājuši un veikuši uzdevumus saistībā ar dziesmu par pārtikas izniekošanu angļu valodā.</p> <p>Apģūto zināšanu kontekstā bērni devušies vērot pavāršovu.</p>
Mērķauditorija: 6. klase, 12 gadi.	Mācību priekšmets: audzināšana, angļu valoda	Saistība ar Ilgtspējīgas attīstības mērķiem: 12. atbildīgs patēriņš; 2. novērsts bads; 3. laba veselība; 13. planētas aizsardzība; 15. dzīvība uz zemes; 17. sadarbība mērķu īstenošanai.
Nodarbības gaita		
Ilgums:	Ko dara nodarbības dalībnieki?	Nepieciešamie resursi
10.10.2017. 5 min	Skolēni iepazīstas ar skolotāja izvirzītu mērķi un darbību kopumu, kā šis mērķis tiks sasniegts. Pārrunājam pasākumus, kas jāveic, lai sasniegtu mērķi. Skolēni apdomā savus ikdienā izvirzītos mērķus un tiek aicināti dalīties pastāstot.	(Izvirzītais mērķis – nebraukt katru dienu ar auto; braukt, kad nepieciešams; ietaupīt naudu degvielai; braukt ar sabiedrisko vai kājām/ skrituļdēli; varu austiņās klausīties mūziku pa ceļam. Kā es varu samazināt negatīvo ietekmi uz vidi, uzlabojot veselību un ietaupot naudu).
10 min.	Skolēni iepazīstas ar Pasaulē lielākās mācību stundas mērķiem. Vispirms noskatāmies video, kuros ar Pasaulē lielāko mācību stundu iepazīstina Serēna Viljamsa. Video skatāmies savos telefonos. Pēc tam skolēniem tiek izdalīti plakāti par 17 Ilgtspējīgas attīstības mērķiem, īsi pārrunājam tos. Uz tāfeles uzraksta vārdus – <i>ilgtspējīgs, attīstība, mērķi</i> . Skolēni dalās ar savu izpratni par šiem vārdiem.	
5 min.	Tiek runāts par globālo mērķu sasaisti ar ikdienas dzīvi. Skolēniem tiek jautāts, vai viņi zina kādu ikdienas darbību, ko dara visi pasaules iedzīvotāji un kas vienlaikus ietekmē vairāku mērķu sasniegšanu. Skolēni ātri nonāk pie paredzētās atbildes – ēšana. Skolēni tiek iepazīstināti ar mācību stundas galveno tēmu – ilgtspējīgs pārtikas patēriņš: no pārtikas sistēmām līdz pārtikai, kas nonāk uz mūsu šķīvjiem.	
5 min.	Skolēni iepazīstas ar „Pārtika un globālie mērķi” video. Skolēni, sadalīti grupās, pārrunā video redzēto un jaunatklāto. Skolēni iepazīstas ar plakātu „Kas ir uz mana šķīvja”. Skolēni izpēta, kā plakātā izceltie punkti sasauca ar tēmām – ilgtspējība, attīstība, mērķi.	
5 min.	Skolēni iepazīstas ar „Katram šķīvim savs stāsts” darba lapu. Skolēniem tiek stāstīts, ka uzdevums ir izpētīt vienas savas ēdienreizes saturu un jāatklāj tās stāsts. Skolēni savu ēdienu var nofotografēt un atsūtīt klases Watsapa grupā. Izvēlēto maltīti var arī ilustrēt. Vēl netiek aizpildīta sadaļa par ‘apņemšanos’ un ‘gala atzīme šķīvim’. Šis uzdevums tiek uzdots kā mājas darbs uz nākamo mācību stundu.	
12.10.2017. 20.min.	Skolēniem tiek uzdoti jautājumi par iepriekšējā stundā runāto. Kas ir Pasaulē lielākā stunda? Kādus globālos mērķus tu atceries? Ko nozīmē vārdi – ilgtspējīgs, attīstība, mērķi? Skolēniem tiek izdalīta anketa ar pieciem jautājumiem par savu šķīvi. Klasē kopīgi pārrunājam katru no jautājumiem un atbilžu variantus. Skolēni atzīmē sev atbilstošo smaidiņu. Pēc anketas aizpildīšanas tiek noteikta gala atzīme savam šķīvim. Tiek uzklautas skolēnu idejas par jautājumiem: Ko es varētu darīt citādāk? Vai ir vajadzīgs kaut ko darīt citādāk? Skolotājs iepazīstina skolēnus ar vārda ‘apņemšanās’ nozīmi. Pārrunājam, ka atbildes uz iepriekšējiem jautājumiem var tikt izmantotas, lai katram rastos ideja par savu apņemšanos. Skolēni aizpilda savas darba lapas ‘apņemšanās’ laukumu.	
2 min.	Skolēni nodod savu darba lapu. Tās tiek piespraustas klasē pie sienas.	

8 min.	Radošais uzdevums par ēdienu. Skolēni saņem baltu A4 lapu. Ir jāatceras sava vismīļākā, visspilgtākā, pirmā, kas ienāk prātā, ēdienreize un jāuzzīmē tā. Kad tas izdarīts, skolēni padomā un uzraksta atbildes uz 5 jautājumiem arī par šo ēdienreizi. Cik pārstrādātu cukuru? Kāds iepakojums? Cik ēdiena izmests? Cik daudz vietējo produktu? Kāda varēja būt bijusi izturēšanās pret cilvēkiem, kas iesaistīti ražošanas procesā?	Baltas A4 lapas, krāsojamie līdzekļi.
10 min.	Skolēnu uzdevums tagad ir izveidot stāstu, pasaku, teiku, kurā galvenie varoņi ir šīs ēdienreizes sastāvdaļas. Lielākā daļa skolēnu šo darbu vēlas veikt kā mājasdarbu, jo nav paspējuši stundā, jo daudz laika ticis veltīts ēdiena zīmēšanai. Tiek uzdots mājas darbs pabeigt savas pasakas tiem, kas nav to paspējuši.	Skolēnu pasakas bija fantastiskas. Pasakas tiks pārrakstītas datorā, un, izmantojot ieskenētas ēdiena bildes, izveidosim paši savu izprintējamu pasaku grāmatu.
13.10.2017. angļu valoda 10 min.	Angļu valodas stundas laikā skolēni ātri saprot, ka šīs dienas tēma un uzdevumi ir saistīti ar pasaules globālajiem mērķiem. Skolēni tiek sadalīti grupās pa 4 dalībniekiem. Skolēniem tiek izdalītas lapiņas ar vārdiem angļu un latviešu valodā. Darbojoties komandā, jāsameklē atbilstošie vārdi un uz A3 lapām tie jāsalīmē – angļiski un tulkojums. Šie vārdi ir no dziesmas teksta, kuru klausīsimies un pārrunāsim stundas gaitā.	
15 min.	Aplūkojam pie sienas saspraustās, pašu veidotās darba lapas par saviem šķīvjiem un to stāstiem. Skolēni pievērš uzmanību tam, cik daudz ēdiena tika izmests. Skolēni grupās iepazīstas ar informāciju par pārtikas izniekošanu pasaules mērogā (Food Loss and Waste). Diskutējam par šiem šokējošajiem faktiem. Skatāmies dziesmu par pārtikas izniekošanu. Pirms stunda sākas starpbrīdī klausījāmie dziesmas oriģinālu, tā vienkārši skanēja fonā. Skolēniem tiek izdalīti dziesmas vārdi. Skolēni grupās lasa, pārrunā un tulko tekstu. Skolēni pasvītro vārdus, kurus atceras no pirmā uzdevuma. Cenšamies kopīgi izdziedāt dziesmu, tas ir grūti, jo dziesma ir ļoti ātra. Divi skolēni uz nākamo stunda iemācās izdziedāt šo dziesmu, par to saņem atzīmi 10.	Dziesma: https://www.youtube.com/watch?v=B1-pKW0t2yM
10 min.	Skolēniem izdala pētījuma lapas par pārtikas izniekošanu. Skolēnu uzdevums ir nedēļas laikā pievērst uzmanību trim ēdienreizēm un tam, cik daudz ēdiena ir uz šķīvja pirms ēšanas, bet cik daudz ēdiena tiek izmests laukā. Tā var būt jebkura ēdienreize: gan skolas ēdnīcā, gan mājās, gan restorānā. Kārtīgi pārrunājam uzdevuma veikšanu, datu un procentu aprēķināšanu apļa tabulā. Uz tāfeles izpildām kopīgi vienu ēdienreizes piemēru. Šim uzdevumam tiek dota nedēļa laika.	Krāsainas A3 lapas. Sagatavots un sagriezta darba lapa ar jaunajiem vārdiem angļiski un latviski. (Pielikums 1 Food Waste - Vocabulary.)
5 min.	Mājas darbs uz nākamo angļu valodas stundu – skolēni saņem krustvārdu miklu par stundas gaitā lietoto vārdu krājumu. Visi vārdi krustvārdu miklā ir no šīs dienas pirmā uzdevuma un ir atrodamī dziesmā, kuru kopīgi pārrunājam.	
19.10.2017. Ekskursija uz RigaTV24	Pirms izešanas ar skolēniem īsi pārrunājam aizvadīto nedēļu. Skolēni iepazīstas arī ar UNESCO nedēļas „Kultūras mantojums lietojumā” būtību. Veiksmīgi sasaistām kulinārā mantojuma nozīmi un iespējas ilgtspējīga tūrisma veicināšanā. Atceramies 4. klases ekskursiju, kurā (būdami tūrista lomā) devāmies uz Daugmali, Zemnieku saimniecību „Dorītes”, kurā viesojāmies un uzzinājām daudz ko par bitēm un bišu produktiem, nogaršojām tos, lējām sveces un darinājām suvenīrus no māla. Šodien dodamies ekskursijā uz Riga TV24, kurā vērosim pavāršovu „La Dolce Vita. Ar Roberto”. Raidījuma viesis ir multimākslinieks Kašers. Viņi gatavoja veselīgu kokteili un humusu ar bietēm. Ekskursijā pa televīziju mūs izveda raidījumu un pasākumu vadītāja Lelde Lietaviete. Pēc projekta „Pasaules globālā stunda” noslēguma skolēni katrs saņems krāsainu sertifikātu par dalību šajā projektā.	Raidījuma ieraksts, kurā viesojāmies. http://play24.lv/video/10443/pavarsova-kasers-gatavo-veseligu-kokteili-un-humusu-ar-bietem-un-sezama-seklam
Nodarbība notika vai notiks		
Datums: 10.10.2017. 12.10.2017. 13.10.2017. 19.10.2017.	Vieta: Rīgas Hanzas vidusskola	Vai informācija pieejama internetā Raidījuma ieraksts, kurā viesojāmies. http://play24.lv/video/10443/pavarsova-kasers-gatavo-veseligu-kokteili-un-humusu-ar-bietem-un-sezama-seklam
Autori: Renārs Rapa	Sadarbības institūcijas: Rīga TV 24, Blaumaņa iela 32	Kopējais dalībnieku skaits: 29

ĒŠANAS TRADĪCIJU ĢEOGRĀFIJA PASAULĒ

Rīgas Valsts 2. ģimnāzija / Autors: Andris Ģērmanis

<http://www.rv2g.edu.lv/galerija-2016-2017>

<https://www.facebook.com/PasaulesLielakaMacibuStunda/posts/1589318207794237>

Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 8.b klasē notika mācību stunda „Ēšanas tradīciju ģeogrāfija pasaulē”. Tajā skolēni iepazinās ar daudzveidīgajām ēšanas tradīcijām pasaulē, veidoja ēšanas tradīciju karti un izspēlēja dažādas etīdes par ēšanas tradīcijām ASV, Japānā, Indijā, Ķīnā, Francijā, Afganistānā, Krievijā, Etiopijā, Korejā un Itālijā. Stunda veicināja atbildīgu attieksmi pret pārtikas patēriņu un toleranci pret daudzveidīgajām ēšanas kultūras izpausmēm pasaulē.

Nodarbības apraksts			
Nodarbības nosaukums: „Ēšanas tradīciju ģeogrāfija pasaulē”			
Nodarbības mērķis: Iepazīstināt skolēnus ar daudzveidīgajām ēšanas tradīcijām pasaulē (produkti un vide, ēdiens svētkos, ēdiena uzņemšanas (transporta) veidi un citi) un rosināt domāt par ilgtspējīgu pārtikas patēriņu un veselīgu dzīvesveidu, veidojot cieņpilnu attieksmi pret daudzveidīgajām pasaules kultūras tradīcijām.		Nodarbības uzdevumi / sasniedzamie rezultāti: 1) iepazīties ar ēšanas tradīciju daudzveidību pasaulē; 2) veidot ēšanas tradīciju ģeogrāfisko karti; 3) izspēlēt dažādas etīdes par ēšanas tradīcijām ASV, Japānā, Indijā, Ķīnā, Francijā, Afganistānā, Krievijā, Etiopijā, Korejā un Itālijā; 4) veidot attieksmes pret ilgtspējīgu pārtikas patēriņu un toleranci pret daudzveidīgajām ēšanas kultūras izpausmēm pasaulē. Stundā skolēni iepazīstas ar ēšanas tradīciju daudzveidību pasaulē, ar ēšanas tradīciju ģeogrāfiskajiem nosacījumiem. Tiek izveidota ēšanas tradīciju karte. Skolēni izspēlē desmit etīdes (sadaloties grupās pa trim) par ēšanas tradīciju atšķirībām un to cilmu un izpausmēm dažādās pasaules valstīs. Tiek veidota pozitīva attieksme pret pasaules kultūras daudzveidību. Veidojas attieksme pret ilgtspējīgu pārtikas patēriņu.	
Mērķauditorija: 8.b klase, 14 gadi	Mācību priekšmets (ja attiecināms): Ģeogrāfija	Saistība ar Ilgtspējīgas attīstības mērķiem 2. mērķis „Izskaut badu, panākt pārtikas nodrošinājumu un uzlabotu uzturu, veicināt ilgtspējīgu lauksaimniecību”	Saistība ar UNESCO pasaules mantojumu UNESCO apvieno 195 valstis, un organizācijas rūpju lokā ir izglītības, dabas zinātņu, sociālo, humanitāro zinātņu un kultūras, komunikācijas un informācijas jomas. Prioritāte ir ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķi, aktuālākie darbi – mazināt nabadzību, sekmēt izglītības pieejamību un kvalitāti visiem, veicināt ilgtspējīgas attīstības principu ievērošanu un iestāties par mieru un drošību pasaulē.
Nodarbības gaita			
Ilgums	Ko dara nodarbības dalībnieki?		Nepieciešamie resursi
5’	Skolotājs iepazīstina ar UNESCO akciju „Pasaules lielākā mācību stunda” un ANO 17 Ilgtspējīgas attīstības mērķiem. Iepazīšanās ar stundas mērķiem un gaitu. Saistība ar konkrēto ANO mērķi un šo stundu.		1) http://www.delfi.lv/news/arzemes/divainakas-galda-tradicijas-arvalstis-top-10.d?id=34994809 2) http://www.skolas.unesco.lv/lv/pasaules-lielaka-stunda/
5’	Skolotājs izstāsta par ēšanas tradīciju jēdzienu un izpausmēm, par to, kā ēšana saistīta ar vidi un teritoriju, kurā etnoss dzīvo, kā ēšanas tradīcijas mainās laika gaitā, kāpēc dažādos pasaules reģionos nepieciešams atšķirīgs pārtikas patēriņa apjoms, kādus parametrus iespējams analizēt, runājot par ēšanas tradīcijām (ēdiena uzņemšanas veids, lietotie produkti, ēdiena klasifikācija un saistība ar vidi un citi).		
5’	Skolotājs iepazīstina ar ēšanas tradīciju ģeogrāfiju, gardēžu tūrisma kā aktuālu tūrisma veidu pasaulē. Tiek minēti dažādi piemēri etnosu svētku ēdieniem un delikatesēm. Tiek pieminēts Ginesa rekordu grāmatā minētais beduīnu ēdiens kāzās (olas – zivis – vistas – jērs – karnielis). Tiek pieminēti dažādi etnosu tradicionālie ēdieni. Tiek uzsvērts, ka ēst var visu, bet to nekad nedara viena etnosa pārstāvji.		
5’	Skolēni tiek sadalīti desmit grupās pa trim skolēniem katrā grupā. Katra grupa saņem nelielu aprakstu par vienas valsts iedzīvotāju ēšanas tradīcijas izpausmi. Skolēniem tiek dots uzdevums izlasīt tekstu, izdomāt un pēc tam arī izspēlēt etīdi par kādu konkrētās valsts (ASV, Japāna, Indija, Ķīna, Francija, Afganistāna, Krievija, Etiopija, Koreja un Itālija) ēšanas tradīciju.		
15’	Skolēnu grupas prezentē paveikto – izspēlē etīdi par konkrēto ēšanas tradīciju iedalītā valstī vai tās (tradīcijas) izcelsmes ideju. Sienas kartē atzīmē izvēlēto teritoriju. Ar interesi klausās un skatās klasesbiedru etīdes, veidojot pozitīvu attieksmi pret dažādību.		
5’	Notiek mācību stundas izvērtējums. Galvenie secinājumi, saistība ar ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem.		
Nodarbība notika vai notiks			
Datums: 21.09.2017.	Vieta: Rīgas Valsts 2. ģimnāzija Krišjāņa Valdemāra ielā 1, Rīga, LV-1010	Vai informācija pieejama internetā? Informācija pieejama skolas mājas lapā (Foto galerija). Pieejams šeit: http://www.rv2g.edu.lv/galerija-2016-2017	Kopējais dalībnieku skaits: 29 skolēni un 1 skolotājs
Autors: Mg. geogr. Andris Ģermanis		Sadarbības institūcijas: Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas Metodiskais centrs Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas bibliotēka	

NO ATKRITUMIEM LĪDZ GAISMAI

Zemgales vidusskola / Autore: Sintija Valucka

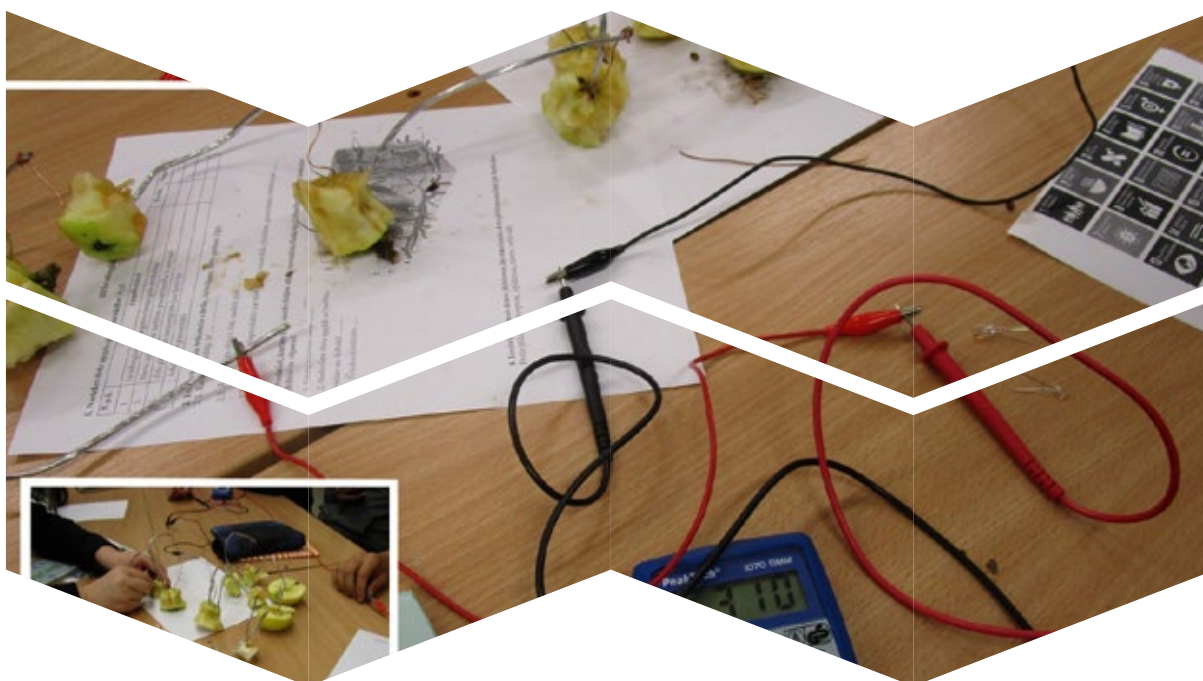
<http://www.zevid.lv/lv/?p=7763>

<https://www.facebook.com/PasaulesLielakaMacibuStunda/photos/a.970672819658782.1073741832.488361641223238/1551404828252242/?type=3&theater>

Slampes pagasta Zemgales vidusskolā 10. klases skolēni piedalījās starptautiskā izglītības akcijā „Pasaules lielākā mācību stunda”. Stundas laikā skolēni iepazinās ar 17 ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem, diskutēja par veselīgu dzīvesveidu, ēdot pašmāju ābolus, kā arī secināja, ka 7. mērķis par atjaunojamo enerģiju nemaz nav tik nesasniedzams, jo paši ieguva elektrību no pārtikas atkritumiem (apēsto ābolu serdēm) pietiekamā daudzumā, lai sāktu spīdēt LED lampiņa.

Stundas noslēgumā skolēni secināja, ka bioloģiski noārdāmos atkritumus var izmantot arī enerģijas ražošanai, kas būtu videi draudzīgs enerģijas iegūšanas veids, kā arī izrunāja priekšrocības un trūkumus ilgtspējīgas enerģijas iegūšanai.

Nodarbības apraksts			
Nodarbības nosaukums: No atkritumiem līdz gaismai			
Nodarbības mērķis: Iepazīties ar 17 ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem, īpašu uzsvāru liekot uz 7. mērķi. Radīt elektroenerģiju no pārtikas atkritumiem (ābolu serdēm) LED lampiņas spīdēšanas nodrošināšanai.		Nodarbības uzdevumi / sasniedzamie rezultāti: 1. Iepazīties ar 17 ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem 2. Aktualizēt tēmu par bioloģiski noārdāmo atkritumproduktu daudzumu. 3. Izrunāt iespējamus pielietojumus pārtikas atkritumiem. 4. Izveidot bateriju no pārtikas atkritumiem (ābolu serdēm) LED lampiņas spīdēšanas nodrošināšanai.	
Mērķauditorija: 15–16 gadi (10. klase)	Mācību priekšmets: bioloģija un fizika	Saistība ar ilgtspējīgas attīstības mērķiem: 7. mērķis - atjaunojamā enerģija	
Nodarbības gaita			
Ilgums	Ko dara nodarbības dalībnieki?		Nepieciešamie resursi:
2 min	Skolotāja pastāsta par ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu būtību.		
10 min	Skolotāja dod skolēniem uzdevumu grupās (3-4 skolēni grupā) izlasīt par katru mērķi un savās grupās diskutēt par to, cik liela ir iespēja šo mērķi līdz 2030. gadam sasniegt, kā arī par to, vai šis mērķis ir aktuāls Latvijā. Skolēni izlasa katru mērķi un par katru no tiem pārrunā divus iepriekš minētos jautājumus. Skolotāja staigā pa klasi, klausās skolēnu diskusijas, palīdz izskaidrot neskaidros terminus, uzdod papildu jautājumus, par kuriem diskutēt, piemēram, ko viņi varētu darīt, lai palīdzētu šo mērķi īstenot.		Sagatavotās lapas ar informāciju par katru no mērķiem - uz grupu viena lapa.
4 min	Skolotāja palīdz padalīties grupas ar domām par to, kuri mērķi liekas visīstenojamākie, kā arī, kuri mērķi ir aktuāli Latvijā. Skolēni dalās klasē ar savām domām.		
5 min	Skolotāja atgādina, ka, lai nodrošinātu labu veselību (3. mērķis), ir veselīgi jāēd, tāpēc mudina skolēnus paņemt līdzīgu paņemtos ābolus un tos apēst, atstājot serdi (nedaudz vairāk nekā parasti). Skolēni ēd ābolus. Skolotāja jautā, ko vēl skolēni dara, lai nodrošinātu labu veselību. Skolēni diskutē, ko viņi dara, ko nedara.		Ābols katram skolēnam (skolēni paši var paņemt līdzīgi)
4 min	Skolotāja izdara secinājumu, ka ābolu ēšanas rezultātā ir radušies pārtikas atkritumi, jautā skolēniem, ko ar šādiem atkritumiem var iesākt. Skolēni izsaka savas domas, piemēram, ka var kompostēt. Skolotāja izstāsta, ka bioloģiski noārdāmos atkritumus var izmantot arī enerģijas ražošanai, kas būtu videi draudzīgs enerģijas iegūšanas veids, atsaucoties uz 7. mērķi. Skolotāja izstāsta, ka skolēnu uzdevums būs iegūt elektroenerģiju no ābolu serdēm, lai nodrošinātu LED lampiņas spīdēšanu. Skolotāja uzzīmē uz tāfeles shēmu. To apskatot, jāsavieno virknē āboli, izmantojot dotos materiālus. Izdala materiālus.		
11 min	Skolēni (grupās pa 6-7, atkarībā no skolēnu skaita klasē) veido virknes slēgumu no ābolu serdēm (lai būtu vairāki virknes posmi, ābolu serdes var pārdalīt uz pusēm. Vidēji 3V iegūšanai vajadzētu apmēram 10 gabalus), pārbauda iegūto spriegumu, kad sasniegti 3V, pievieno ķēdē LED lampiņu. (Vadu savienošanu un iesprausšanu ābolā skatīt attēlos!)		Alumīnija un kapara vada gabali (apmēram 10–15 cm garumā, no katra veida 10 uz grupu), testera vadi ar krokodila tipa spailēm (2 uz grupu), multimetrs, ābolu serdes, LED lampiņa (3V).
	 <p>1. attēls. Savienojumi. 2. attēls. Virknē savienoti āboli. 3. attēls. Krokodila tipa spaiļes.</p>		
	Skolēni izveido savienojumus (1. att.) un sasprauc tos ābolu serdēs (2. att.), kad virknē savienoti apmēram desmit ābolu gabali (attēlā tikai divi), pārbaudīts spriegums (jābūt vismaz 3V), tad ar krokodila tipa spailēm (3. att.) virknē ieslēdz arī LED lampiņu. Attēli no 10. klases stundas darba.		
4 min	Skolēni grupās izrunā priekšrocības un trūkumus ilgtspējīgas enerģijas iegūšanai, dalās ar idejām klasē. Izdara secinājumus par elektroenerģijas iegūvi videi draudzīgā veidā.		
Nodarbība notika vai notiks			
Datums: 19.09.2017.	Vieta: Zemgales vidusskola	Vai informācija pieejama internetā? http://www.zevid.lv/lv/?p=7763	Kopējais dalībnieku skaits: 13
Autori: Sintija Valucka			

PASAULES LIELĀKĀ MĀCĪBU STUNDA „KATRAM ŠĶĪVIM SAVS STĀSTS”

Mācību
stundas ilgums:

60 minūtes

Skolēnu
vecums:

9-14 gadi

Pārtika un globālie mērķi „Katram šķīvim savs stāsts”

Mācību virzieni:

dabas zinātnes, ģeogrāfija, sociālās zinātnes, valodas, literatūra un matemātika

Projekta mērķi skolēniem:

- izprast globālo mērķu izvirzīšanas procesu un plānu šo mērķu sasniegšanai līdz 2030. gadam;
- ieraudzīt sasaisti starp globālajiem mērķiem un katra ikdienas dzīvi;
- izvērtēt savas ēdienreizes un pārtiku, kas tiek lietota ikdienā, un rast alternatīvas saskaņā ar globālajiem attīstības mērķiem;
- balstoties uz stundas laikā iegūto informāciju, apņemties mainīt savus ēšanas paradumus tā, lai šīs izmaiņas palīdzētu sasniegt globālos mērķus.

Sagatavošanās Pasaules lielākajai mācību stundai

- Sagatavot darba lapu kopijas.
- Klases telpas iekārtojumam jābūt tādām, lai tas mudinātu skolēnus diskutēt un sadarboties grupu darbā (krēsli izvietoti ap galdiem vai vairākos apļos).
- Video un audio aprīkojuma nodrošināšana prezentācijām.
- Ja video un audio aprīkojums nav pieejams, ir iespēja izmantot plakātu (pielikums B).

Materiālu sagatavošana

- Ilgtspējīgas attīstības mērķu plakāti (A pielikums).
- plakāti „Kas ir manā šķīvī?” (B pielikums), ar kuriem var aizstāt vai papildināt videomateriālu.
- Projekta „Katram šķīvim savs stāsts” darbības plānojums (C pielikums).
- Plakāts „Mana šķīvja apņemšanās” (D pielikums).
- Dažādi materiāli zīmēšanai un rakstīšanai.
- Video: <https://youtu.be/rNE-M9gYLFJ> (ar subtitriem latviešu valodā) un <https://vimeo.com/220663067> (angļu valodā). Video apraksts E pielikumā.

Mērķis un pedagoģija

2015. gada septembrī visas 193 Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstis pieņēma lēmumu par kopīgiem ilgtspējīgas attīstības mērķiem jeb Globālajiem mērķiem. „Ilgspējīgas attīstības dienaskārtība 2030” sastāv no 17 mērķiem, kas būs vadlīnijas nākamajiem 15 gadiem un pie kuriem kopīgi strādāsim, lai izskaustu galējo nabadzību, risinātu klimata pārmaiņu apdraudējumus un cīnītos ar nevienlīdzību sabiedrībā. Vienošanās par ilgtspējīgas attīstības mērķiem ir vēsturiska, jo tie veicina labāku un ilgtspējīgāku nākotni visiem pasaules iedzīvotājiem.

Katrs mērķis – no nabadzības novēršanas (1. mērķis) līdz nevienlīdzības samazināšanai starp valstīm un to iekšienē (10. mērķis), kā arī steidzamu pasākumu veikšana klimata pārmaiņu novēršanai (13. mērķis) – sniedz valstīm un to iedzīvotājiem skaidrus uzdevumus, kas jāveic, lai sasniegtu noteiktos mērķus līdz 2030. gadam.

Plašāku informāciju par mērķiem var iegūt:

- 1) piedaloties bezmaksas „Microsoft Educator” kursā tiešsaistē par Globālajiem mērķiem un Pasaules lielākās mācību stundas resursiem (ilgums – 1 stunda):

<https://education.microsoft.com/courses-and-resources/courses/sdg>

- 2) Apvienoto Nāciju Organizācijas rezolūcijā, kas pieņemta 2015. gada 25. septembrī:

http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E

Mācību plāns „Katram šķīvim savs stāsts” piedāvā aktivitāšu plānu, kas veicinās skolotāju un skolēnu sadarbību un izpratni par Globālajiem mērķiem.

Mācību stundu uzsāk, iepazīstīnot skolēnus ar terminu „mērķis”, un aicina viņus domāt par attiecībām ar dažādiem cilvēkiem, personīgo sasaisti ar dažādām vietām un vidi, apsverot un izvirzot mērķus viņu pašu dzīvē. Skolēniem mācību stundas laikā paaugstinās zināšanu līmeni un veidojas izpratne par Globālajiem mērķiem.

Mācību stundas laikā skolēni piedalīsies izziņošanās aktivitātēs – sarunās, grupu darbā un izpētes procesos –, kuru laikā nostiprinās zināšanas par pārtikas produktu ilgtspējīgu patēriņu. Dažādi informācijas avoti un novērtējumi stundas laikā var tikt izmantoti kā mācību materiāli vai kā palīgmateriāli, lai veiksmīgāk vadītu sarunas un informētu par turpmākajām aktivitātēm.

Mācību stundas nobeigumā aicinām skolotājus un skolēnus kopīgi piedalīties globālas kartes veidošanā, kurā atspoguļots viņu ieguldījums izglītībā un mācīšanās procesā par Globālajiem mērķiem.

<http://worldslargestlesson.globalgoals.org/Map>

Skolēni var dalīties ar domām par iegūtajām zināšanām arī vietnē Flipgrid:

<https://flipgrid.com/globalvoice>

Ja Globālie mērķi tiks sasniegti, tie mainīs dzīvi gan mums, gan nākamajām paaudzēm, tādēļ jāatceras, ka jauniešu ieguldījumam šo mērķu sasniegšanā ir izšķiroša nozīme. Aicinām Jūs un Jūsu skolēnus pievienoties šai kustībai, lai, izglītojoties pašiem un izglītojot savus audzēkņus, veicinātu pozitīvas pārmaiņas un piedalītos Pasaules lielākajā mācību stundā „Katram šķīvim savs stāsts”.

Lai **padziļinātu izpratni** un turpinātu mācību procesu par Globālajiem mērķiem un pasaules pārtikas sistēmām, papildu piedāvājam piecas izglītojošas aktivitātes, kuru ietvaros skolotāji un skolēni aicināti dalīties savā pieredzē („*Global Collaborative Extensions*”).

Atslēgvārdi

- Ilgtspējība
- Attīstība
- Mērķis
- Apgemšanās

Novērtēšanas metodes

- Kopsavilkumi un pārdomas par Globālo mērķu veidošanas procesa izpratni.
- Saraksti, kuros atzīmēta atslēgas vārdu lietošana grupu darba laikā.
- Sacīto un rakstīto atbilžu dokumentēšana, atbildot uz jautājumiem un piedaloties diskusijās.
- Vizuālie materiāli un vērtējumi par dzirdētajiem viedokļiem un redzējumiem, izmantojot darba lapas.
- Audioieraksti ar skolnieku apņemšanos mainīt savus ēšanas paradumus un pārtikas ilgtspējīgu izmantošanu.

Par autoriem

Mācību stunda izstrādāta akcijas „Pasaules lielākā mācību stunda” (World’s Largest Lesson) ietvaros sadarbībā ar [#TeachSDGs](#).

Īpašs paldies Fran Siracusa, Calliope Global, #TeachSDGs un Dr. Jennifer Williams.

Katram šķīvim savs stāsts

Pamatjautājums

Kā es varu atbalstīt Globālo mērķu sasniegšanu, mainot ikdienas pārtikas izvēles, balstoties uz sava šķīvja izpēti?

1. solis: sniegt pamatzināšanas

5
minūtes

Iepazīstināt ar mērķiem un diskutēt par to izvirzīšanas procesu.

- 1) Skolotājs iepazīstina ar kādu sevis izvirzītu mērķi un apraksta darbību kopumu, kā šis mērķis tika sasniegts. Aprakstiet kopīgus pasākumus, kas jāveic, lai sasniegtu mērķi, tajā skaitā:
 - mērķa identificēšana;
 - mērķa pierakstīšana un dalīšanās ar to;
 - plāna izveide ar secīgiem soļiem mērķa sasniegšanai.
- 2) Aiciniet vairākus skolēnus dalīties ar viņu izvirzītajiem mērķiem un aprakstīt darbības, kuras veiktas šo mērķu sasniegšanai.

2. solis: iepazīstināt ar Globālajiem mērķiem

10
minūtes

- 1) Pastāstiet skolēniem par Pasaules lielākās mācību stundas mērķiem.
- 2) Iepazīstiniet skolēnus ar Ilgtspējīgas attīstības mērķiem, izmantojot plakātu (A pielikums). Informējiet par Apvienoto Nāciju Organizācijas darbību un to, kā pasaules valstis izvirzīja šos 17 mērķus, kas kalpo kā universāls aicinājums apņēmībai kopīgi rīkoties, lai līdz 2030. gadam izskaustu nabadzību, aizsargātu mūsu planētu un nodrošinātu, ka visa cilvēce var dzīvot mierā un labklājībā.

Norādiet skolēniem uz līdzībām starp to, kā viņi izvirza un strādā pie mērķu sasniegšanas, un to, kā strādā ANO un tās dalībvalstis, lai sasniegtu visus Ilgtspējīgas attīstības mērķus.

Ja nepieciešams, skolēniem var parādīt videomateriālus, kuros bērniem draudzīgā veidā ar Pasaules lielāko mācību stundu iepazīstina Malala Jousafzai (<https://vimeo.com/138852758>) vai Serēna Viljamsa (<https://vimeo.com/137728737>) (video ir angļu valodā).

- 3) Uz tāfeles (vai citā skolēniem labi saskatāmā vietā) uzrakstiet vārdus „ilgtspējīgs”, „attīstība” un „mērķi” un aiciniet skolēnus dalīties ar atbilstošām definīcijām un viņu izpratni par tiem. Iepazīstiniet skolēnus ar akronīmu IAM (SDGs) un izskaidrojiet, ka gan tas, gan termins „Globālie mērķi” tiek izmantots, lai atsauktos uz Ilgtspējīgas attīstības mērķiem.

3. solis: globālo mērķu sasaiste ar ikdienas dzīvi

5
minūtes

Kad ir veicināta izpratne par ilgtspējīgas attīstības mērķiem, skolēniem jāuzsver, ka neatkarīgi no vecuma vai atrašanās vietas ikvienam cilvēkam ir nozīmīga loma šo mērķu sasniegšanā. Tādēļ ikvienam, kurš piedalās mācību stundā, ir iespēja būtiski ietekmēt mērķu sasniegšanu.

Atgādiniet skolēniem, ka ir dažādi veidi, kā katrs var palīdzēt līdz 2030. gadam sasniegt Globālos mērķus, un uzdodiet jautājumu, vai viņi zina kādu ikdienas darbību, ko dara visi pasaules iedzīvotāji un kas vienlaikus ietekmē vairāku mērķu sasniegšanu. Pieņemiet dažādus minējumus pirms atklājat, ka šī darbība ir ēšana un ka šīs mācību stundas galvenā tēma ir ilgtspējīgs pārtikas patēriņš: no pārtikas sistēmām līdz pārtikai, kas nonāk uz mūsu šķīvjiem.

4. solis: mācību aktivitāte – Pārtika un Globālie mērķi

5
minūtes

Sadaliet skolēnus trīs grupās un piešķiriet katrai grupai vienu no trim tēmām:

- (1) Ilgtspējība
- (2) Attīstība
- (3) Mērķi

Iepazīstiniet skolēnus ar „Pārtika un globālie mērķi” video. <https://youtu.be/rNE-M9gYLF1> (subtitri latviešu valodā). Norādiet grupām, ka video skatīšanās laikā ir jāpieraksta tā informācija, kas attiecas uz grupai piešķirto tēmu. Idejas var tikt pierakstītas uz līmlapiņām, papīra, piezīmju grāmatiņās vai digitālajās ierīcēs. Sāciet skatīties video materiālu, un tā laikā uzsveriet svarīgākos punktus. Pēc video noskatīšanās aiciniet skolēnus mazākās grupiņās pārrunāt redzēto un jaunatklāto. Pēc tam pārrunājiet to arī trīs lielākajās grupās. Skolēniem, uzklausot vienu otru, jāizpēta līdzības, kas pastāv starp dzirdētajām idejām, un kopīgi jāizceļ galvenie mērķi, kas minēti video.

4. solis: mācību aktivitāte – Pārtika un Globālie mērķi

Ja klases telpā nav iespējams skatīties videomateriālu, izmantojiet plakātu (B pielikums) vai nolasiet sagatavoto scenāriju (E pielikums). Aiciniet skolēnus sekot iepriekš aprakstītajam procesam – izpētīt, kā plakātā izceltie punkti sasaucas ar vienu no tēmām:

- (1) Ilgtspējība
- (2) Attīstība
- (3) Mērķi

5. solis: iepazīstiniet skolēnus ar „Katram šķīvim savs stāsts” darba lapu

5
minūtes

Iepazīstiniet skolēnus ar „Katram šķīvim savs stāsts” darba lapu (C pielikums). Paskaidrojiet, ka aktivitātes laikā skolēniem būs jāizpēta izvēlētais ēdienreizes saturs un jāatklāj tās stāsts. Norādiet, ka skolēniem būtu vēlams nofotografēt vai citādi ilustrēt izvēlēto maltīti (tas var būt mīļākais ēdiens, visbiežāk ēstais ēdiens, nesenākā maltīte utt.).

Katru no pieciem jautājumiem nolasiet skaļi un iesakiet skolēniem rūpīgi izpētīt darba lapas piezīmes, kur neskaidrību gadījumā var rast izglītojošas atbildes. Skolēni drīkst izmantot arī citus palīg līdzekļus – kartes, grāmatas, interneta resursus.

Aiciniet skolēnus „APŅEMŠANĀS” sadaļu darba lapās pagaidām atstāt tukšu.

6. solis: mācību aktivitāte – „Mana šķīvja stāsts”

25
minūtes

1) Aptaujas aizpildīšana

Izdaliet skolēniem IAM plakātus (A pielikums) un darba lapas (C pielikums). Neskaidrību gadījumā sniedziet skolēniem papildu informāciju.

2) Izvērtēšana un atskats

Kad visi skolēni ir aizpildījuši anketu, izdaliet plakātus „Mana šķīvja apņemšanās” (D pielikums). Piedāvāriet skolēniem strādāt pāri, lai, balstoties uz atbildēm darba lapās un identificētajiem mērķiem, kopīgi izvērtētu izvēlētas ēdienreizes saturu. Izvērtēšanas procesā aiciniet skolēnus apsvērt atbildes uz šādiem jautājumiem: Ko es varētu darīt citādāk? Kam es varu izstāstīt? Skolēni var dalīties ar atbildēm rakstiski, veidojot kopīgu plakātu, vai arī digitālā dokumentā (piemēram, izmantojot programmu Padlet, Word Online vai OneNote).

3) Apņemšanās

Iepazīstiniet skolēnus ar vārda „apņemšanās” nozīmi un izskaidrojiet, kā tas sasaucas ar mērķu sasniegšanu. Apspriediet, kā aktivitātes laikā sniegtās atbildes var tikt izmantotas, lai katram rastos ideja par savu apņemšanos. Drosmīgākie skolēni var dalīties ar savu apņemšanos.

Lai aizpildītu darba lapas sadaļu par apņemšanos, aiciniet skolēnus noteikt un ierakstīt savu apņemšanos. Pēc tam skolēni var izmantot IAM plakātu, lai izvēlētos atbilstošu Globālo mērķi, kura sasniegšanai kalpos katra apņemšanās.

Skolēni ar iegūtajām zināšanām un apņemšanos var dalīties, sagatavojot videomateriālu un ievietojot to saitē:
<https://flipgrid.com/globalvoice>

Skolēni gan individuāli, gan kopā ar klasesbiedriem var atzīmēt sevi un savas apņemšanās globālajā kartē, kas atrodama šeit: <http://worldslargestlesson.globalgoals.org/Map>

7. solis: apkopojums

25
minūtes

Nobeigumā atgriezieties pie mācību stundas uzdevumiem un sarunas par mērķu sasniegšanu. Kad apņemšanās ir izteiktas, aiciniet skolēnus būt drosmīgiem un dalīties ar ģimeni un draugiem ar savu apņemšanos sasniegt globālos mērķus.

Klasē vienojieties, pēc cik ilga laika vēlreiz tiksieties, lai runātu par skolēnu apņemšanos un katra progresu mērķu sasniegšanā.

Aizpildītās darba lapas, ja iespējams, izvietojiet klases telpās pie sienām, lai tās ik dienas iedvesmotu skolēnus turpināt dalīties ar idejām un strādāt pie savas apņemšanās.

Aktivitāte

Globālā sadarbība

Skolotāji var sekmēt globālo sadarbību, piedaloties Pasaules lielākās stundas globālās kartes izveidē (<http://worldslargestlesson.globalgoals.org/Map>), kurā var satikt jaunus sadarbības partnerus un domubiedrus.

Sociālajos medijos izmantojiet šādus tēmturus:

[#WorldsLargestLesson](#)
[#TeachSDGs](#)
[#GlobalGoals](#)

 @TheWorldsLargestLesson
 @TheWorldsLesson
 @theworldslesson

Dalieties ar Pasaules lielākajā mācību stundā iegūtajām zināšanām, publicējot:

- fotogrāfijas ar skolēniem darbībā un/vai aizpildītajām darba lapām;
- video ar skolēniem, lasot apņemšanās;
- aicinājumus arī citām klasēm dalīties ar savu pieredzi, izmantojot Skype, e-pastu vai kļūstot par vēstuļu draugiem.

Skolēni, kuri sadarbojušies ar skolēniem no citām pasaules valstīm, var tālāk darboties kopā, lai rastu risinājumus, un iesaistīties ilgtermiņa projektos un mācību aktivitātēs.

Izmantotie avoti:

International Society for Technology in Education (2016). ISTE Standards for Students. Eugene, Oregon: International Society for Technology in Education.

National Council for the Social Studies (2010). National Curriculum Standards for Social Studies: A Framework for Teaching, Learning, and Assessment. Silver Spring, MD: NCSS.

National Governors Association Center for Best Practices, Council of Chief State School Officers. (2010). Common Core State Standards (CCSS). Washington, D.C.: National Governors Association Center for Best Practices, Council of Chief State School Officers.

NGSS Lead States (2013). Next Generation Science Standards: For States, By States. Washington, DC: The National Academies Press.

United Nations General Assembly (2015). Transforming Our World. The 2030 Agenda for Sustainable Development. NY, NY: United Nations.

GLOBĀLIE MĒRĶI

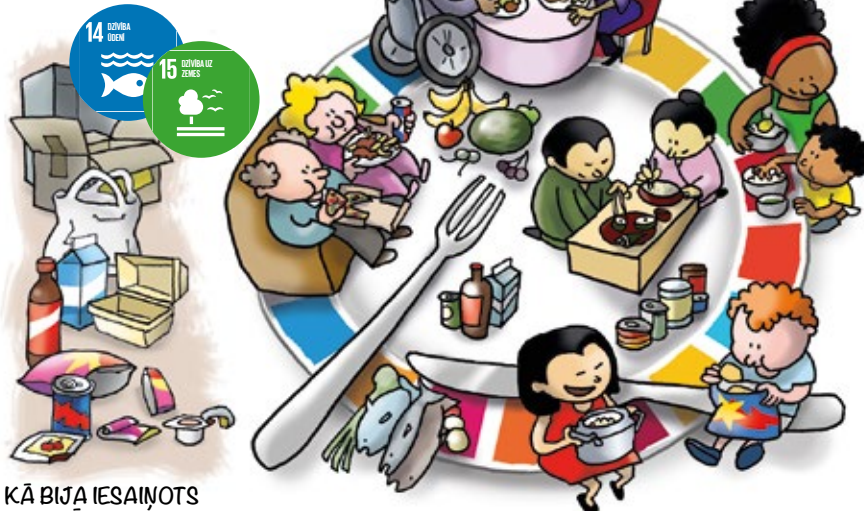

KAS IR UZ MANA ŠĶĪVJA?

APSTĀJIES UN PADOMĀ PAR GLOBĀLAJIEM MĒRĶIEM?

KURŠ AUDZĒJA VAI
PALĪDZĒJA SARAZOT
MANU ĒDIENU?

KĀ BIJA IESAIMOTS
MANS ĒDIENS?

VAI MANAS
IZVĒLES IR
VESELĪGAS?

CIK DAUDZ ĒDIENA
ES IZNIEKOJU?

KO ES VARU DARĪT CITĀDĀK? KURAM ES VARU PASTĀSTĪT?

Zīmējums: margreet de heer

KATRAM ŠĶĪVIM SAVS STĀSTS

Vārds

Klase

No kuras valsts tu esi?

Uzzīmē savu karogu!

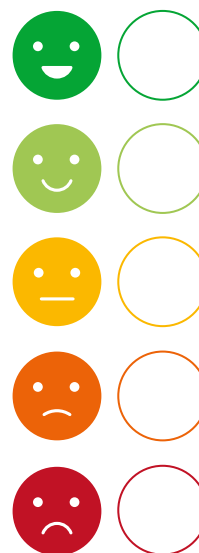
Sadarbībā ar
unicef

Pateicamies
Latvijas Republikas
Izglītības un
Augstskolas ministriņai

Gala atzīme šķīvim

Atzīmē šeit

Mana Globālo mērķu apņemšanās ir...

”

...#WorldsLargestLesson”

...lai palīdzētu sasniegt
šādus globālos mērķus
(atzīmēt numurus):

PADOMI DARBA LAPAS AIZPILDĪŠANAI

Izvēlies vienu ēdienreizi, kuru gribētu izpētīt. Tas var būt tavš mīļākais ēdiens, kaut kas, ko ēdīsi šodien vai ēdi vēl pavisam nesen. Esi gatavs šo ēdienreizi ilustrēt ar zīmējumu.

Kad pienāks laiks jautājumiem, neuztraucies, ja šķiet, ka nepietiek informācijas, lai uz tiem atbildētu. Mini, ja nepieciešams! Šī uzdevuma mērķis ir domāt par saviem ēšanas paradumiem un kā tie saistās ar Ilgtspējīgas attīstības mērķiem.

Sadarbībā ar

Pateicamies

1. Cik daudz pārtikas produktu uz tava šķīvja satur pārstrādāto cukuru?

Pārstrādātais cukurs vai rafinētais cukurs ir cukura paveids, kas ir papildu pievienots pārtikas produkts un nav dabīgā veidā sastopams, piemēram, augļos, dārzeņos vai citos produktos. Šāda veida cukura plašs patēriņš var izraisīt dažādas veselības problēmas bērniem un jauniešiem, tajā skaitā arī diabētu. Dažkārt tu izvēlies pārtikas produktu, kas izskatās veselīgs, taču, to izpētot, var noskaidrot, ka tam pievienots daudz cukura.

Kā:

1) atrast atbilstošu Globālo mērķi?

Rūpīgi aplūko Globālo mērķu plakātu un padomā, ar kuru mērķu sasniegšanu saistīts iepriekšējais jautājums? Iespējams, ka tas atbilst vairākiem mērķiem. Pēc šī paša principa mēģini saskatīt mērķu sasaisti arī ar pārējiem jautājumiem.

2) novērtēt savu ēdienreizi?

Izpēti produkta sastāvdaļas, kas norādītas uz iepakojuma aizmugures, vai sazinies ar tā ražotāju. Lai gan daži produkti mudina domāt, ka ir ļoti veselīgi, kādā no tā pamatsastāvdaļām var būt pievienots cukurs. Pārstrādātais cukurs ēdienam tiek pievienots ļoti dažādās formās. Tas visbiežāk tiek saukts par kukurūzas saldinātāju, dekstrozi, kukurūzas sīrupu, saharozi, fruktozi, glikozi vai melasi.

Ja tev šķiet, ka tavā šķīvī pārstrādātais cukurs nav atrodams vispār, savā rezultātu lapā atzīmē zaļo sejiņu. Ja domā, ka produktos ir tikai mazliet cukura (ne vairāk par vienu tējkaroti jeb četriem gramam), tad atzīmē dzelteno sejiņu. Ja savā maltītē kopā esi saskaitījis vairāk par četriem gramam pārstrādātā cukura, tad atzīmē sarkano sejiņu.

1. Cik tavas ēdienreizes sastāvdaļām ir pievienots pārstrādātais cukurs?

2. Cik plastmasas maisiņos, kastītēs bija iepakotas tavas ēdienreizes sastāvdaļas?

Vai kāds no pārtikas produktiem vai to sastāvdaļām bija iesaiņots plastmasas iepakojumā? Tā varētu būt polietilēna pārtikas plēve vai jebkurš cits plastmasas izstrādājums (varbūt izmantoji plastmasas salmiņu savam dzērienam?). Izskaiti, cik plastmasas iepakojuma vienībās bija iepakoti pārtikas produkti tavai izvēlētajai maltītei.

3. Cik daudz ēdiena tika izmests?

Vai uz tava šķīvja bija uzlikts vairāk ēdiena nekā varēji apēst? Vai pāri palikušo ēdienu iepakoji līdzņemšanai uz mājām vai izmeti to ārā? Ja tā, tad aprēķini, cik karošu ēdiena tika izmests.

D pielikums: padomi darba lapai „Katram šķīvim savs stāsts”

4. Cik daudz vietējo pārtikas produktu atradās uz tava šķīvja?

Izpēti produktus uz sava šķīvja vai arī aplūko to iepakojumus. Ja neesi drošs, vai produkti audzēti un ražoti Latvijā, pavaicā cilvēkam, pie kura tos iegādājies. Ja augļiem un dārzeņiem, kurus ēdi, šobrīd Latvijā nav sezonas, tad visticamāk tie ievesti no ārvalstīm. Ja ēdi zivis vai gaļu, kas netiek regulāri audzēta Latvijā, tad tā visticamāk atceļojusi no citas valsts. Ja nepieciešams, veic minējumus.

5. Vai pret cilvēkiem, kuri sagatavoja (audzēja, pārstrādāja, iepakoja, transportēja u.c.) pārtiku, izturējās taisnīgi?

Izpēti, kādos apstākļos strādāja cilvēki, kuri palīdzēja saražot pārtiku, kura atrodas uz tava šķīvja.

Vai ēdiens ticis saražots mazā saimniecībā vai lielā uzņēmumā? Apmeklējot ražotāja mājaslapu, uzziniet, vai tajā pastāv cilvēktiesību, diskriminācijas novēršanas vai vienlīdzības politika? Vai tev šķiet, ka šajā iestādē pret visiem darbiniekiem izturas godīgi un tiek ievērotas cilvēktiesības? Vai mājaslapā ir atrodama informācija par uzņēmuma politiku attiecībā uz darbinieku dzimumu, vecumu, tautību, seksuālo orientāciju, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām? Pārbaudi mājaslapu arī veikalam, kurā pārtika tika iegādāta.

Ja pārtiku iegādājies lielveikalā vai tieši no ražotāja, atceries viņiem uzdot šos jautājumus nākošreiz!

Lai novērtētu savu maltīti, veic minējumus.

Jā, esmu pārliecināts/a, ka produkta ražošanas procesā darbs netika veikts piespiedu kārtā un nebija diskriminācijas attiecībā uz darbinieku dzimumu, vecumu, etnisko piederību, seksuālo orientāciju, invaliditāti utt.

Jā, bet esmu pārliecināts/a tikai par vienu posmu ražošanas ķēdē.

Nē, pret darbiniekiem izturējās necienīgi. Šo atzīmē arī tad, ja nevarēji iegūt informāciju.

Kā aprēķināt gala rezultātu?

1) Saskaiti, cik katras krāsas sejiņu esi atzīmējis katrā slejā, un ieraksti kopējo daudzumu apakšējā rindīņā.

Seko padomiem, lai uzzinātu savu gala rezultātu...

2) Kuras krāsas sejiņas tev atzīmētas visvairāk?

Sekojošai informācijai apakšējā tabulā, saskaiti kopējo punktu skaitu un atzīmē to krāsas aplīti, kas atbilst tavam rezultātam.

Vienāds skaits un
Vienāds skaits un
Vienāds skaits un , vai lielākoties
Vienāds skaits un
Lielākoties

Gala atzīme šķīvim	
Atzīmē šeit	
3	
2	
2 vai 2	
2	
3	

E pielikums: „Katram šķīvim savs stāsts” rezultāti

KATRAM ŠĶĪVIM SAVS STĀSTS

Atbildi uz jautājumiem! Katrai atbildei piešķir rezultātu (atbilstoši –zaļā, dzeltenā vai sarkanā sejiņā).

Sadarbībā ar

Pateicamies

Tas saistīts ar
mērķi numur...

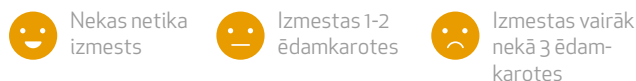
1. Cik daudz pārtikas produktu uz tava šķīvja satur pārstrādātu cukuru?

2. Cik plastmasas iepakojuma vienībās bija iepakoti pārtikas produkti tavā ēdienreizē?

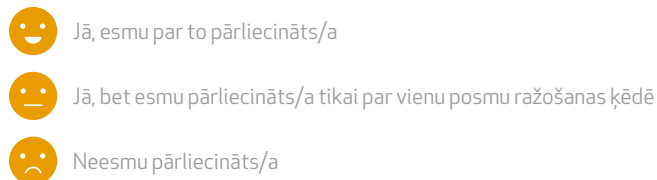
3. Cik daudz ēdiena tika izmests?

4. Cik daudz vietējo pārtikas produktu atradās uz tava šķīvja?

5. Vai pret cilvēkiem, kuri sagatavoja manu pārtiku, visā tās ražošanas procesā (no ražotāja saimniecības līdz manam šķīvim) izturējās taisnīgi?

Seko padomiem stundas aprakstā un aprēķini gala rezultātu.

F Pielikums: „Katram šķīvim savs stāsts” – animācijas apraksts

Sveiks/a! Vai atceries Globālos mērķus, kuru misija līdz 2030. gadam ir izskaust galējo nabadzību, risināt klimata pārmaiņu sekas un samazināt nevienlīdzību sabiedrībā? Ja tos sasniegsim, uzlabosim dzīves līmeni visiem – arī sev pašiem!

Ja padomā par savu dzīvesvietu, skolu, kurā mācies, apģērbus, ko valkā, pārtiku, ko lieto ikdienā – ikviens no šiem faktoriem ir saistīts ar Globālajiem mērķiem.

Tik tiešām – pārtika uz tava šķīvja var daudz pastāstīt par Globālajiem mērķiem un to, kā vari palīdzēt tos sasniegt (traka ideja, bet iespējams, ka tavas pusdienas tev var iemācīt daudz vairāk nekā tavi skolotāji!).

Vai jebkad esi aizdomājies par to, kurš sagatavo maltīti, kuru ēd ikdienā? Nē, nevis tu pats, tava mamma vai tētis, vai skolas pavārs, bet gan tas, kas notiek pirms tam. Kurš patiesībā iesaistās produkta audzēšanā, apstrādē un tā iepakošanā? Ko tu zini par šiem cilvēkiem un viņu tiesībām?

Kā ar ceļu, kas ēdienam jāveic, lai tas nokļūtu uz tava šķīvja? Liekas neticami, bet iespējams, ka ēdiens pie tevis ceļos garāku ceļu nekā tu ceļosi vesela gada laikā! Atceries – dažās valstīs šis ēdiens, pat nesasniedzot mērķi, nonāks atkritumu tvētnē!

Kā ar pārtikas daudzumu, kas atrodas uz tava šķīvja? Vai tas tev dod pietiekamu enerģijas devu visai mācību dienai? Ikvienam tas ir nepieciešams!

Ja mēs padomāsim plašāk, ieraudzīsim, ka katrs pārtikas produkts, ko ikdienā lietojam, nes līdzīgu kādu stāstu par Globālajiem mērķiem. Tāpēc es gribu, lai arī tu piedalies šajā aizraujošajā projektā. Tas ir pavisam vienkārši. Kļūsti par Globālo mērķu pētnieku un izvēlies ēdienreizi, kuru gribētu izpētīt. Veic izpēti un novērtē savu ēdienreizi.

Dalies ar savu rezultātu arī ar citiem skolēniem no visas pasaules.

Labākais ir tas, ka projektā veiktais ēdienreizes vērtējums tiks tev domāt par to, kā vari to uzlabot un turpmāk iesaistīties Globālo mērķu sasniegšanā!

WORLD'S LARGEST LESSON IN LATVIA 2017

World's Largest Lesson is a global education project that brings together people from all over the world and is supported by UNICEF, UNESCO and other agencies of the United Nations. The aim of this project is to introduce children and young people to 17 Sustainable Development Goals that Member States of the UN have committed to achieve until 2030, and encourage everyone to get more involved in the process of it.

World's Largest Lesson 2017 started on the 18th of September and this year it was asking children to think about how their food choices impact the SDGs and accordingly to make a pledge for changes. World's Largest Lesson 2017 was focusing on sustainable food consumption and healthy lifestyle – from reducing food waste and healthy eating to sourcing and researching practices of food producers. Activities took under the theme of „Every Plate Tells a Story” which helped children to recognize links between the Global Goals and their personal lives. Students firstly had a chance to evaluate their plates and secondly identify something they could improve on according to their daily choices. Classroom activities involved watching inquiring videos, discussions, group work and research processes.

Latvia is one of the many countries that has chosen to take part in the World's Largest Lesson and has been actively participating in it for the past three years. This year 51 school from all across the country engaged with the project, gathering together almost 3000 teachers and students, and collectively creating 111 lesson plans. The most successful lesson plans included such criteria as:

1. Plan helped participants to get familiar with SDGs and/or chose one Goal to study in depth;
2. Plan focused on building a sustainable and inclusive society by promoting intercultural and intergenerational dialogue;
3. Plan sought to connect global and local issues;
4. Plan involved various stakeholders, such as non-governmental institutions, local community representatives and entrepreneurs, parents, etc.
5. The theme, plan and outcome of the plan was connected to local community needs and contributed to its development.

Throughout the project, schools in Latvia mostly chose to focus on SDGs number 2 (Zero Hunger), 3 (Good Health) and 12 (Responsible Consumption and Production).

More information about World's Largest Lesson 2017 in Latvia can be found here: <http://skolas.unesco.lv/lv/pasaules-lielaka-stunda/>

All photos and best practices from schools are collected on our Facebook site: <https://www.facebook.com/PasaulesLielakaMacibuStunda/>

